Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... 21-hээ гарана | № 22 (17145) | 1986 оной январиин 26, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ВЦСПС-тэ БОЛОН ВЛКСМ-эй ЦК-да

Эдэ туйлалтанууд хадаа хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, арадай интеллигенциин шэн габьята ажалай, партийна, совет, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай, ажахын органуудай, бүхы совет арадай эдэбхитэй хүдэлмэриин үрэ дүн болоно.

Партиин XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө үргэнөөр дэлгэрhэн социалис мүрысөөн ажалшадай зохёохы эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлгэдэ ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Гэхэтэй хамта арадай ажахын зарим hалбаринууд, республиканууд, хизаарнууд, областьнууд, городууд, районууд, нэгэдэлнүүд, эмхинүүд болон предприятинууд 1985 оной ба бүхы түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэжэ шадабагүй; экономикын ашаг үрын нөөсэнүүдые элсүүлхын тула мүрысөөнэй арга боломжонууд үргэн дэлисэтэйгээр хэрэглэгдэбэгүй. Олохон ажалша коллективүүдэй хүсэлэл оролдолгонууд ажалай бүтээсэ, продукциин шанар дээшэлүүлгэдэ, нөөсэнүүдые алмалгада, договорой уялганuудые болзор соонь, бүхы номенклатурын ёhoop дүүргэлгэдэ, үйлэдбэриин ба социальна барилгануудые саг болзор соонь ашаглалгада оруулалгада hулаар элсүүлэн хабаадуулагдаhан байна.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет болон ВЛКСМ-эй Центральна Комитет эдэниие илагшад гэжэ тоолоод, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугуудаар шагнаба.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУД

Украинын ССР, Бе- ... ССР, Азербайджа- ... Литвагай ССР, Латвиин ССР, Таджигай ССР, Армениин ССР, Эстониин ССР.

АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУД, ХИЗААРНУУД, ОБЛАСТЬНУУД

РСФСР-тэ: Башкирай АССР, Дагестанай АССР, Кабардино-Балкарай АССР, Коми АССР, Татарай АССР, Тувын АССР, Чувашай АССР, Яхадай АССР, Примориин хизаар, Ставрополиин хизаар, Белгородско область, Владимирска область, Вологодско область, Горьковско область, Калужска область, Курска область, Ленинград хото, Липецкэ область, Москва хото, Мурманска область, Пензенскэ область, Саратовска область, Свердловско область, Ульяновска область, Челябинска область, Горно-Алтайн автономито область.

ГОРОДУУД

РСФСР-тэ: Анадырь, Андропов, Асбест, Балаково, Благовещенск, Брежнев, Брянск, Волжский, Воронеж, Дзержинск, Йошкар-Ола, Эрхүү, Калинин, Калининград, Кинешмэ, Киров, Ковров, Кострома, Краснодар, Краснокаменск, Куйбышев, Курган, Междуреченск, Нефтекамск, Новосибирск, Норильск, Орджоникидзе, Орел, Оренбург, Петрозаводск, Псков, Рубцовск, Саранск, Северодвинск, Сосновый Бор, Стрежевой, Сургут, Тамбов, Тула, Улаан-Үдэ, Устинов, Хабаровск, Химки, Шахты, Южно-Сахалинск, Ярцево.

Городой 11 районууд. 230 автономито округууд болон хүдөөгэй районууд.

Нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, барилгануудай, эрдэм-шэнжэлгын, проектнэ ба бусад организацинуудай, эмхи зургаануудай 1627 коллектив, тэрэ тоодо 737 коллектив «Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хүдэлмэриин үндэр ехэ ашаг үрын ба шанарай түлөө» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дурасхаалта тэмдэгүүдые барюулалгатайгаар, СССР-эй ВДНХ-гай Бүхэсоюзна Хүндэлэлэй самбарта бэшэлгэтэйгээр.

Түсэбтэ табан жэлэй бүхы жэлнүүдтэ эдэ шагналнуудта хүртэhэн 4 союзна республикада, 8 автономито республика болон областьдо, 21 городто, хүдөөгэй 6 райондо, нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, барилгануудай, эрдэм-шэнжэлгын, проектнэ ба бусад организацинуудай, эмхи зургаануудай 169 коллективтэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугууд хэтын хадагаламжада дамжуулагдаба.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин ба октябриин (1985 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха тухай партиин хараа шугамые бэелүүлхэ талаар эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриеэ шангалхахыень, арадай ажахые эршэдхэлгын гол эрхэ нүхэсэл болохо эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхалгада ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ эрид дээшэлүүлхыень КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС болон ВЛКСМ-эй ЦК партийна, совет, профсоюзай, комсомолой болон ажахын органуудта даалгаба. 1986 оной түсэбые, абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, тиигэжэ түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлые бата найдамтайгаар эхилхын түлөө социалис мүрысөөнэй үндэр үрэ дүнгүүдые туйлалгада КПСС-эй XXVII съездhээ үндэhэтэй зохёохы эршэ дэлисые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала.

Хүдэлмэришэдэйнгөө тоое олошоруулангүй, түүхэй эд, материалнууд болон элшэ хүсэ алмаhанай ашаар үйлэдбэриин хүсэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэжэ, ажалай амжалта туйлахые шиидэhэн бригаданuудай, цехүүдэй, участогуудай, предприятинуудай түрүү коллективүүдэй хүдэлөөе али болохоор дэмжэхэ. Бригадна подряд болон ажахын тоосоое оролдосотойгоор нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэри дээрэ ажалай журамые, гуримые, эмхидхэлые бэхижүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ, жэгдэ hайн хүдэлмэри хангаха, договорнууд болон захилнуудые гүйсэд дүүрэнээр бэелүүлхэ. 1986 он бүтээн гаргагдаhан эдлэл хэрэгсэлнүүдэй, арадай хэрэглэмжын эд бараанай шанарые нилээд hайжаруулха талаар эрид эрьелтын жэл болохо ёhотой. Коллектив бүхэндэ зохёохы үүсхэл эдэбхи бадаруулха, ехэ эрилтэ табиха. Ажалдаа үнэн сэхээр, зохёохы ёhoop хандадаг хүдэлмэрилэгшэдые урмашуулха, нэрэ хүндыень дээшэлүүлхэ. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гараhан ажалша коллективүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолхо, дэлгэрүүлэн тарааха.

Түбэй, республиканска hалбари hалбариин, нютагай газетэнүүд болон журналнуудай, радио, телевидениин редакцинууд Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолхо, түрүүшүүлэй амжалтануудые, ямар аргаар, хайшан гэжэ үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаhан тухайнь гүнзэгыгөөр, тодо хурсаар харуулжа байха ёhотой.

* * *

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС болон ВЛКСМ-эй ЦК Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагшадые халуунаар амаршалаад, ороноймнай бүхы ажалшад ажалаа эршэ дэлисэтэйгээр, эмхитэйгээр ябуулжа, 1986 оной болон арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын, манай Эхэ ороной экономическа хүсые саашадань бэхижүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ элсүүлхэ юм гэжэ этигэн найдажа байhанаа мэдүүлнэ.

БУРЯАДАЙ АССР-hээ:

1985 ондо дэлгэрhэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугуудаар шагнагдаба:

1. Улаан-Үдэ хото;
2. Хойто-Байгалай район;
3. Главбурятстройн автобаза;
4. Загарайн районой Загарайн шубуунай фабрика.

ТАСС — ШЭНЭ hОНИН

ЭДЭБХИ ТҮГЭСӨӨР, АША ҮРЭТЭЙГӨӨР ХҮДЭЛХЭ

Ороной экономическа ба социальна хүгжэлтые хурдадхаха, эб найрамдалые хамгаалан хангаха гэhэн зорилготой партиимнай хараа шугам Москвагай хүн зоной зүгhөө халуунаар дэмжэгдэнэ. Энэ дэмжэлгын хүсые январиин 24-дэ Союзуудай байшан соо болоhон городской партийна XXVI тоосоото-hунгалтынгаа конференцидэ сугларhан ниислэл хотын коммунистнууд элирхэйлээ.

Нүхэд **М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Е. К. Лигачёв, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Пономарев, С. Л. Соколов, Н. В. Талызин, Б. Н. Ельцин, Л. Н. Зайков, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, В. П. Никоновые** делегадууд нэрьемэ, удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар угтаба. Конференциин президиумэй бүрилэлдэ Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд нэгэн дуугаар hунгагдаба. Эндэл партийна, совет болон ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, революциин ветеранууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, эрдэм наука ба соёлой ажал ябуулагшад, сэрэгэй начальнигууд hуулсаба.

Партиин Московско городской комитедэй тоосоото элидхэл КПСС-эй ЦК-гай секретарь, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь **Б. Н. Ельцин** хэбэ.

Элидхэл соо ниислэл хотын партийна организациин тоосоото үе соо хэhэн ажалай дүнгүүд гаргагдаа, научно-техническэ дэбжэлтые хурдадхаха асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай үгэhэн заабаринуудhаа уламжалан, гараhан зорилгонууд харагдаа, саашадаа эршэмтэйгээр хүдэлхэ тодорхой программа зохёогдоо.

Съездые угтуулан партиин гаргаhан документнүүдые зүбшэн хэлсэлгын үедэ хуушарhан, урагшаа дабшалгада hаад тойбо татадаг бүхы юумэнүүдые усадхаха асуудалнуудаар партиин хараа шугам али бүхы талаhаа халуунаар дэмжэгдэжэ гэжэ элидхэл соо тэмдэглэгдэбэ. Экономикые партийна талаар хүтэлбэрилгын асуудалда делегадууд горитой анхаралаа хандуулаа. Москвагайхид диилэнхи үрэ дүнгүүдээрээ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые сүм бэелүүлээ. Шэнэ жэлдэ тэдэнэр эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна. Гэхэтэй хамта, экономикые эршэтэй түргэн хүгжөөхэ хэрэг хүсэндөө үшөө хүрөөдүй гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Тиимэhээл ниислэл хотын арадай ажахые эрид шууд хүгжөөхэ зорилго гүйсэд туйлагдаагүй байшоо. Жэшээлхэдэ, промышленна үйлэдбэриин ургалтын жэл бүриин хэмжээн доошолоо. Хуушарhан аргаар экономикые саашадань хүтэлбэрилхэ буруу гэжэ ойлгожо байгаад, КПСС-эй горком зарим хүтэлбэрилэгшэдтэ шангаа эрилтэ табижа, онол аргаяа хубилгаха талаарнь нүлөөлжэ шадаагүй. Тиимэhээл тэдэ хүтэлбэрилэгшэд орон соо, экономикодо болож байгаа хубилалтануудые саг соонь ойлгоогүй, юушьеб хүлеэжэ, үнэтэй саг гээгээ. Энэнь тон харюусалгагүй хэрэг мүн. Ажахынгаа уялгануудые партийна органуудта тохохо hэдэлгэ хэгдээ. **Социально-экономическа хүгжэлтын талаар партийна эрилтэ hуладаа.** Саашанхи хүгжэлтынгөө тодорхой хараае алдаhаншье ушар байгаа. Экономико хүгжөөлгын ургалта буруу тодорхойлогдожо, предприятинуудай арга боломжо, нөөсэнүүдые хэрэглэхэ аргагүйгөөр түсэбүүд зохёогдожо эхилээ. Үнгэрhэн табан жэлэй туршада жэл бүри промышленна үйлэдбэриин ургалтын хэмжээн оройдоол 4,3 процентээр ургахаар хараалагдаа юм. Үнэн дээрээ энэ үрэ дүн гурба дахин үлүүлэгдээ. Энэ хэрэгые баатаршалга гэжэ нэрлэхээр бэшэ. Ажалай бүтээсын хэмжээнэй ургалтые түсэблэхэдөө, мүн лэ иимэрхүү хараа бодол баримталагдаа. Юрэдөөл, хэhэн ажалайнгаа дүнгөөр hанаа сэдьхэл дүүрэн байлгаhаа болож, партийна организацинууд хүдэлмэриеэ hуладхаа. Мүнөө үеын эрилтэтэй зохилдуулан, зарим КПСС-эй райкомуудай, партийна организацинуудай хүтэлбэриингөө онол аргые хубилгаагүй байhан ушарынь hанаа зобооно.

Партийна хүдэлмэриин онол аргые зохёохы ёhoop хүгжөөхэ гэhэн хараа бодол делегадуудай хэлэhэн үгэнүүд соо эли бодо мэдэрэгдээ. Олохон шүүмжэлхы hанамжанууд хэлэгдээ, дурадхалнууд оруулагдаа.

КПСС-эй Московско городской организациин шалгалтын комиссиин элидхэлые делегадууд шагнаhан байна.

Конференци хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

(ТАСС).

...РИТОЙ ХУБИТАЯА ОРУУЛХАБДИ

«БУРЯТАВТОТРАНС» НЭГЭДЭЛЭЙ УЛААН-ҮДЫН АШААНАЙ АВТОТРАНСПОРТНА 2-дохи ПРЕДПРИЯТИИН ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ, АЛБА ХААГШАДАЙ 1986 ОНОЙ

социалис уялганууд

...й автотранспортна 2-дохи предприятиин коллектив ... ЦК-гай октябриин (1985 он) Пленумэй шиидхэбэри- ... хоёрдохи табан жэлэй түсэбүүдые ... оруулха, партиин XXVII съездые ... зорилготойгоор 1986 ондо иимэ ...

...но-километр хэмжээнэй ажал хэхэ.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 116 жэлэй ойн хүндэлэлдэ коммунис субботник үнгэргэжэ, 1,8 мянган түхэриг арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада дамжуулха.

Автомобилистнүүдэй hайндэрые угтуулан, октябриин түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, даабариhаа гадуур 10 мянган тонно ашаа зөөхэ, 230 мянган тонно-километр хэмжээнэй ажал хэхэ.

Ашаанай автомашинануудай хүдэлмэриин сагые 9 часта хүргэхэ, автомашинануудай ажалда гаралгын коэффициент 0,65, прицепүүдэйхиие—0,6 хүргэхэ.

Ашаа зөөлгын өөрынь үнэ сэн 0,5 процентээр хямдаруулха, 1 түхэригэй олзо доход абахын тула гаргашалагдадаг материальна гаргашада 0,3 мүнгэ алмажа, 4 мянган түхэригэй нэмэлтэ олзо абаха. Дизельнэ нэгэ-нэгэ тонно түлишэ ба бензин, автомашинын моорнүүдэй 80 комплект, котельниин 5 тонно түлишэ алмаха.

20 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэтэй уралан нарижуулгын 35 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ.

Ашаанай автотранспортна 2-дохи предприятиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад 1268-дахи автоколоннын коллективые социалис мүрысөөндэ урина.

2-дохи ГАП-ай коллективэй партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанда эдэ социалис уялганууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдаа.

ЭБСЭШЭГҮЙ ТЭМСЭЛЭЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛХЭ

...дой предприятинуудай партийна организацинуудай секретарьнар, бэеын элүүрые сахин хамгаалгын, соёлой, худалдаа наймаанай, арадай гэгээрэлэй, техническэ мэргэжэл олгодог hургуулинуудай, ниитын эдеэ хоолой, захиргаанай органуудай, спортивна эмхинүүдэй, «Знание» болон архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэдэг бүлгэмүүдэй, олониитэдэ мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд болон эдэбхитэд хабаадалсаа.

Партиин обкомой секретарь **К. К. Шомоев** зүблөөн дээрэ элидхэл хэбэ. Республика соо архидалгагүй байдалай түлөө, соёлой болон спортивна түхеэрэлгэнүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхын түлөө абтажа байгаа хэмжээ ябуулганууд тухай партиин Улаан-Үдын горкомой хоёрдохи секретарь **Г. Д. Басаев**, партиин Хяагтын райкомой секретарь **В. Ю. Аширова**, республикын соёлой министрэй орлогшо **А. М. Герштейн**, элүүрые хамгаалгын министр **Л. Д. Мадыева**, Буряадай АССР-эй прокуророй орлогшо **В. С. Цыганков**, худалдаа наймаанай министр **Ю. М. Битаев** гэгшэд зүблөөндэ хабаадагшадта хөөрэбэ.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков** зүблөөндэ хабаадажа, үгэ хэлээ. Архидалга болон алкоголизмтай эбсэшэгүй тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ, хаа хаанагүй эмхидхэл, журам шангадхаха, энэ хэрэгтэ саашадаашье бии байгаа бүхы арга боломжонуудые элсүүлхэ шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

...АРИЛСААМНАЙ БАТА

...сын заводой оператор Цыдемпил, хотын ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын захиргаанай дарга Алдархишигт гэгшэд ороо.

Айлшадай ерэhээр гурбадахи үдэртэнь КПСС-эй горкомой Бага зал соо 1986—1987 онуудта Улаан-Үдэ, Дархан хотонуудай хоорондохи анда ёhоной харилсаа холбоонуудые бэхижүүлхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэбтэ гар табилгада зорюулагдаhан баяр ёhолол болобо. Тэрээндэ КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, арадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилхы тушаалтад, Дархан хотын делегациин гэшүүд, Буряадай ниислэл хотын партийна, советскэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, олониитын түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

Баяр ёhололые партиин Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **Б. С. Тимашев** нээгээд, арадай депутадуудай горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ **В. К. Агапова** үгэ үгэбэ. Айлшадаа хани халуунаар амаршалаад, үгэ хэлэгшэ анда хотонуудай хоорондо жэлhээ жэлдэ hалбаран хүгжэжэ байгаа олон талын харилсаа холбоонууд тушаа хөөрэбэ.

Удаань Дархан хотын арадай депутадуудай Хуралай гүйсэдхэхэ захиргаанай дарга нүхэр **Түмэрхуягта** үгэ үгтэбэ.

— Хоёр оронуудай аха дүүгэй харилсаа холбоое монгол арад нюдэнэй сэсэгы мэтээр сахидаг юм, — гээд тэрэ үгэеэ эхилбэ. — Дархан хотын жэшээ дээрэhээ манай арадуудай хоорондо тогтоhон аха дүүгэй хани барисаан тон элеэр харагдана. Ороноймнай промышленностиин валова продукциин 10 процент эндэ үйлэдбэрилэгдэдэг юм. Хотымнай 40-өөд предприяти, эмхи зургаанууд анда болохо Улаан-Үдын предприяти, эмхи зургаануудтай сэхэ холбоонуудые тогтоонхой.

Дархан хотынхидто али болохо туhаламжа ходо үзүүлжэ байдагайнь түлөө нүхэр Түмэрхуяг партиин Улаан-Үдын горкомдо, горсоведэй гүйсэдкомдо үнэн зүрхэнэй талархалаа мэдүүлээ.

Баяр ёhололой түгэсхэлдэ нүхэд В. С. Тимашов, В. К. Агалов, айлшадай делегациин гэшүүд 1986 — 1987 онуудта Улаан-Үдэ, Дархан хотонуудай хоорондохи анда ёhоной харилсаануудые бэхижүүлхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэбтэ гараа табиба.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

М. С. ГОРБАЧЕВОЙ БЭШЭГҮҮД БАРЮУЛАГДАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев Аргентинын Президент Р. Альфонсиндо, Грециин Премьер-Министр А. Папандреудэ, Индиин Премьер-Министр Р. Гандида, Мексикын президент М. де Ла Мадридта, Танзаниин Президент А. Х. Мвиньидэ, Швециин Премьер-Министр У. Пальмедэ бэшэгүүдые эльгээбэ. Буу зэбсэгүүдые бүтэн гаргалгые хизаарлаха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха талаар гаргагдаhан шэнэ совет үүсхэлнүүд тухай бэшэгүүд соогоо тэдээндэ мэдээсэhэн байна. Замбуулинай добтолхы буу зэбсэгүүдые зохёон бүтээлгые, туршалгые ба тараан тодхолгые хорихо тухай үгэеэ ойлголсобол, 2000 он хүрэтэр ядерна зэбсэгые хаа хаанагүй бүрин хүсэдөөр усадхаха талаар Советскэ Союзай абаhан шата шатын тодорхой программа бэшэгүүд соо найруулагдана.

Ядерна буу зэбсэг туршалгые болюулха тухай асуудал бэшэгүүд соо горитой hуури эзэлнэ. Советскэ Союзай али бүхы ядерна тэhэлэлгэнүүдые нэгэ талаhаа болюулалгын болзорые ямар ушар шалтагаануудта үндэhэлэн 1986 оной мартын 31 хүрэтэр hунаахые хүсэhэн тухайгаа М. С. Горбачев найдуулба. Энээн тушаа СССР-эй нэгэ талаhаа абаhан шиидхэбэринь заха хизааргүйгөөр hунаагдаха аргагүй байна гэжэ бэшэгүүд соо мүн лэ тэмдэглэгдэнэ. Совет-американ хоёр талаhаа иимэ шиидхэбэриин абтахын тула, удаань ядерна туршалгануудые бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр хорихын тула бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхэ шухала.

Эдэ оронуудта ошохоёо зорюута мордоhон түлөөлэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин бэшэгүүд барюулагдаhан байгаа. Бэшэгүүдэйнь түлөө зургаан ороной хүтэлбэрилэгшэд талархажа байhанаа мэдүүлээд, М. С. Горбачевой январиин 15-да хэhэн Мэдүүлгэ соо найруулагдаhан Советскэ Союзай шэнэ үүсхэлнүүд шухала удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ.

(ТАСС).

Союзна республикануудай компартинуудай съездүүд

ЕХЭ ХАРЮУСАЛГЫН ОРШОНДО

Үндэр ехэ харюусалгын, бүтэмжэтэй hайн оршон байдалда январиин 24-дэ болоhон союзна республикануудай Компартинуудай съезднүүдэй делегадууд тоосоото үе соо хэгдэhэн хүдэлмэриин дүнгүүдые шэнжэлнэ, шэнэ хараа түсэбүүдые тодорхойлно. Компартинуудай хүтэлбэрилхы органуудые, КПСС-эй XXVII съездын делегадуудые hунгалга съезднүүдэй зүблэхэ зүйлдэ табигдана.

ТБИЛИСИ. Социально-экономическа ба ниитын хүдэлмэриие партиин зүгhөө хүтэлбэрилгые үндэhөөрнь hайжаруулха, хүнэй эдэбхи үүсхэлые улам бадаруулха харгы замууд Грузиин Компартиин XXVII съездын делегадуудай гол анхарал татаба.

Грузиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. И. Патиашвили тоосоото элидхэл хэхэдээ, үнгэрhэн табан жэлэй хугасаа соо республикын партийна организациин ажал ябуулгын дүнгүүдые согсолhон, демократиие саашадань үргэдхэхэ, жаяг журамые бэхижүүлхэ, коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлхэ харгы замуудые тодорхойлhон байгаа.

Ажахын ажал ябуулгада ушаржа байhан дутуу дунданuудые делегадууд элирүүлбэ. Тусхайлбал, түлишын-элшэ хүсэнэй hалбарида шахардуу шанга байдал тохёолдонхой. Капитальна барилгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Съезд хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлhээр.

ВИЛЬНЮС. Литвагай Компартиин XIX съезд дээрэ республикын 200 мянга шахуу коммунистнуудай социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха, КПСС-эй программна документнүүдэй үндэhөөр ажал ябуулгаяа тааруулан табиха байhан тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоно.

Литвагай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь П. П. Гришкявичус тоосоото элидхэл хэбэ. Экономикоёо хүгжөөхэ талаар партиин хүтэлбэри доро бэелүүлэгдэхэ стратегическэ зорилгонуудые тодорхойлhон байна.

Гэхэтэй хамта үйлэдбэриин хүсэнүүдые саг болзор соонь ашаглалгада оруулаагүй, тэдэниие гүйсэд дүүрэнээр хэрэглээгүй байhанайнгаа түлөө зарим республиканска министерствэнүүд, нэгэдэлнүүд, предприятинууд эрид шангаар шүүмжэлэгдээ.

Съезд хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлhээр.

КИШИНЕВ. Партиин хараалhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула ямар түсэбүүдые табижа байhан тухайгаа Молдавиин Компартиин XVI съездын делегадууд дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ. Съезд арбан хоёрдохи табан жэлдэ Молдавиин экономическа ба социальна хүгжэлтын харгы замуудые хараалаа. Эрдэм-техникын туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлhэнэй, экономикоёо эршэдхэhэнэй ашаар национальна доход 27 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ, ажалай бүтээсэ 25 порцентээр ехэдхэгдэхэ, хүн бүхэнэй хүртэсэдэ бодото ашаг олзо 15 процентээр үргэдхэгдэхэ байна.

Съезд хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлhээр.

РИГЭ. Латвиин Компартиин XXIV съезд дээрэ үйлэдбэриие эршэмтэйгээр хүгжөөхэ, эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаха, партиин социальна политика бэелүүлхэ, эмхидхэлэй-партийна ба үзэл сурталай хүдэлмэриие нарижуулан hайжаруулха асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдана.

Латвиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Б. К. Пуго тоосоото элидхэл хэбэ. Экономико эрхилэлгые партиин зүгhөө хүтэлбэрилгын гуримые, онол аргануудые, түхэл шэнжэнүүдые үндэhөөрнь хубилгаха тухай асуудалда дэлгэрэнгыгээр тогтоhон байгаа. Үнгэрhэн түсэбтэ табан жэлдэ республикын экономико нилээд хүгжөө. Хэрбээ кадрнуудта шанга эрилтын табигдаа hаань, партийна комитедүүдэй экономико эршэдхэлгэдэ горитой анхаралаа хандуулаа hаань, бүри ехэ амжалта туйлагдаха байгаа гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таhагые даагшын орлогшо В. С. Шапошников съездын хүдэлмэридэ хабаадана.

Съезд хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлhээр.

ФРУНЗЕ. Киргизэй Компартиин XXVIII съезд хүдэлмэриеэ дүүргэжэ, партийна ба ажахын зургаануудай, хүтэлбэрилхы кадрнуудай ба ажалша коллективүүдэй ажал ябуулгада шэнэ дэбжэлтэ үгэбэ.

Съезд дээрэ республикын ажалшадай арбан хоёрдохи табан жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонууд, түсэбүүд хараалагдаа. Партийна хиналтые шангадхаха шухала гэжэ тэмдэглэгдээ.

Съезд Киргизэй Компартиин хүтэлбэрилхы органуудые, КПСС-эй XXVII съездын делегадуудые hунгаба. Республикын Компартиин ЦК-гай пленум дээрэ А. М. Масалиев ЦК-гай нэгэдэхи секретаряар hунгагдаба.

ДУШАНБЕ. Таджикистанай Компартиин XX съезд хүдэлмэриеэ эхилбэ. Таджикистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь К. М. Махкамов тоосооото элидхэл хээ. Элшэ хүсэнэй хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхэдэ, Урда-Таджигай территориально-үйлэдбэриин комплекс байгуулагдажа байна. Агрокомплексын материально-техническэ бааза бэхижүүлэгдээ.

Гэбэшье республикын промышленность үйлэдбэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар табан жэлэй даабаринуудые дүүргэбэгүй, хүдөө ажахыда продукци үйлэдбэрилгэ хүн зоной эрилтэнүүдые ханганагүй.

КПСС-эй ЦК-гай хүнгэн промышленностиин ба арадай хэрэглэмжын эд бараанай таhагые даагша Л. Ф. Бобыкин съездын хүдэлмэридэ хабаадана.

ЕРЕВАН. Армениин Компартиин январиин 24-дэ нээгдэhэн XXVIII съезд дээрэ ЦК-гай нэгэдэхи секретарь К. С. Демирчян тоосооото элидхэл хэбэ. Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ талаар туйлагдаhан үрэ дүнгүүдтэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин, кадрнуудые хүмүүжүүлгын асуудалнуудта делегадууд ехэ анхаралаа хандуулаа. Ажалша коллектив бүхэндэ ушаржа байhан дутуу дунданuудые усадхалгын тэмсэлые шангадхаха, гурим журамые hайжаруулха шухала гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд онсолон зааhан байна.

(ТАСС).

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ hуралсал

АЛХАМЫНЬ ТЭГШЭ

Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай техническэ фабрикадуудай цехэй коммунис ажалай hургуулида коммунист М. Н. Назаругай толгойлдог комплексно бригадын бүридэлдэ оролдог элдэб мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд: түүхэй эд бэлдэгшэд, аппаратчигууд, тээрэшэд, шэгнүүршэд hурадаг юм.

Шудалдаг курсань «Алмалта [illegible] балалтын нөөсэнүүдые [illegible]» гэжэ нэрэтэй. Энэ hургуулиие цехэй начальник, РСФСР-эй Эдеэ хоолой индустриин габьяата хүдэлмэришэн В. Н. Емельянова хүтэлбэрилдэг байна. Тэрэ пропагандистаар 11 жэл соо хүтэлдэг юм. Эдэ жэлнүүдтэ марксизм-ленинизмые аша үрэтэйгөөр нэбтэрүүлhэнэй түлөө КПСС-эй ЦК-гай стол дээрэ табидаг медаляар шагнагдаhан hэн.

Хэшээлнүүдэй үедэ пропагандист харуулан ойлгуулха арганүүдые — таблица, диаграммануудые хэрэглэдэг, теоретическэ материалнуудаар конспект бэшэхэ даабаринуудые үгэдэг байха юм. Тэрэшэлэн [illegible] үйлэдбэрилдэг хуурай тэжээлэй шанар дээшэлүүлхэ, бригадын түсэбтэ даабари, [illegible] нүүдые дүүргэхэ талаар [illegible] нүүдые элирүүлхэ гэхэ [illegible] тодорхой даабаринуудые hурагшадтаа дурадхадаг байна. Хэшээл бүхэнэй үедэ гурбан-дүрбэн hурагшад үгэ хэлэнэ, хүтэлбэрилэгшэнь үзэhэн материалаа тобшолдог юм. Хэшээлнүүд юрэнхыдөө hонирхолтойгоор, hурагшадта туhатайгаар үнгэрдэг гээшэ. Юуб гэхэдэ, пропагандист үйлэдбэриеэ hайн мэдэдэг тула шудалха темэнүүдээ коллективэй шиидхэжэ байгаа хэрэгүүдтэй шадамараар холбоно бшуу. Илангаяа байгша hуралсалай жэлэй эхиндэ «1985 оной түсэб, абаhан социалис уялгануудые дүүргэлгэдэ, КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угталгада бүхы арга боломжо, нөөсэнүүдые элсүүлхэ» гэhэн бүхэсоюзна темэээр тус hургуулида hонирхолтой хөөрэлдөөн болоhон байгаа. Тэрэшэлэн КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын, КПСС-эй Уставай, саашанхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын проектнүүдые шудалалга hурагшадай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэрөө.

— hуралсалай үедэ цехэйнгээ, бригадын түсэбэй дүүргэлтые ходо хаража үзэдэгбди, — гээд В. Н. Емельянова хөөрэнэ. — Жэшээнь, үнгэрэгшэ табан жэлэймнай түсэб буруу hурэhэн байгаа. Юундэб гэхэдэ, республикымнай ажахынууд мал, шубуудые дутуугаар тушаана ха юм. Мүн баhа уурал, уhа, электрын элшэ хүсэ, түүхэй эд алмаха, бүхы операцинуудые оньhожоруулhанай, автоматизацилhанай үндэhөөр үйлэдбэрилдэг продукциин шанар hайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитой анхарал хандуулнабди.

Үнэхөөрөөшье, hуралсалынь үйлэдбэридэ hайнаар нүлөөлжэ, ажалдаа коммунис ёhоор хандаха заншал hурагшадта хүмүүжүүлнэ. hуралсалайнь ашаг үрые М. Н. Назаругай бригадын хүдэлмэриин дүнгүүд гэршэлнэ. Жэшээнь, үнгэрэгшэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбүүдые бригада бүхы дүнгүүдээр дүүргэжэ, гаргадаг продукциин өөрынь үнэ сэнгые энэл үе соо 102,6 мянган түхэригөөр гэхэ гү, али 13,7 процентээр доошолуулhан, мүн ажалай бүтээсые 1980 онойхидо орходоо 51,3 процентээр нэмээhэн байна. Продукциин шанаршье ГОСТ-ын эрилтэнүүдтэ харюусадаг, голодоhо, муу шанартай эд хэрэгсэлнүүдые эльгээhэнэй түлөө рекламацинууд хэрэглэгшэдhээ ородоггүй, ажалhаа hаатаха, гээгдэхэ, ажалда орохо, гараха ушарнууд гол түлэбөөрөө эндэ усадхагдаа.

М. Н. Назаругай бригада КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө мяханай комбинадай бригадануудай дунда үүсхээд, съездын нээгдэхэ үдэр болотор байгша оной хоёр hарын түсэбhөө гадуур 40 тонно хуурай тэжээл гаргаха уялга абаа. Энэ уялгаяа бригадын гуримаар хүдэлдэг коллективэй гэшүүд полит-hуралсалайнгаа үедэ hайн бодомжолжо үзөөд, амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Э. УПХАНОВА,
манай штатнабэшэ корр.

Колхозуудай тоосоото-hунгалтын суг[…]

МҮНӨӨНЭЙ ЭРИЛТЭНҮҮДТЭЙ ЗОХИЛДУУЛАН...

hаядаа республикымнай колхозуудта тоосоото болон тоосоото-hунгалтын суглаанууд үнгэрэгдэжэ захалхань. Колхозуудай правленинүүд үнгэрhэн жэлэй туршада хэhэн, ябуулhан ажалайнгаа дүнгүүдые согсолжо, колхознигуудай урда тоосохоhоо гадна ажахынгаа үйлэдбэри эрид хүгжөөхэ талаар саашанхи зорилгонуудаа хараалжа, зүбшэн хэлсэхэ болоно.

КПСС-эй XXVII съездын урда тээ, партиин Программын шэнэ найруулгын, дурадхагдаhан хубилалтануудтай Советскэ Союзай Коммунис партиин Уставай, мүн 1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектнүүдые үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ байhан үедэ үнгэрэгдэхэ колхозуудай тоосоото-hунгалтын болон тоосоото суглаанууд колхознигуудта нилээд ехэ удха шанартай байхаар хүлеэгдэнэ. Ушарынь хадаа партиин эдэ документнүүд соо үйлэдбэриин хүсые, мүн үйлэдбэриин харилсаае шанартай hайнаар дээшэлүүлжэ, эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ, экономикоёо улам бэхижүүлхэ түсэбүүд хараалагданхай ха юм.

Тоосоото болон тоосоото-hунгалтынгаа суглаан дээрэ хэлсэхэ, зүбшэхэ юумэн колхознигуудта яhала бии. Тиимэhээ колхозуудай правлени, партийна, мүн ниитын организацинууд энэ суглаандаа эртээнhээ hайнаар бэлдэжэ эмхидхэхэ болоно гээшэ. Колхозуудай правленинүүд илангаяа жэлэй тоосоо, ерэхэ жэлэй болон шэнэ табан жэлэй үйлэдбэриин-финансова түсэбүүдээ тодорхой hайнаар зохёожо бэлдэхэ зэргэтэй. Алдуу, дутагдалнуудаа элирүүлхэ гэбэл, үнгэрhэн жэлэйнгээ, мүн табан жэлэйнгээ дүнгүүдые бүри урдахи 9-дэхи, 10-дахи табан жэлнүүдэй дүнгүүдтэй сасуулан шэнжэлхэ болоно.

Үни үнгэрhэн 10-дахи табан жэлдэ эхинhээ эсэстээ хүрэтэрөө сагай уларил таарамжагүй гэхэ гү, али ган гасууртай байжа, биратай дүн туйлагдаагүй hэмнай. Тиимэhээнь арбан нэгэдэхи табан жэлдэ республикын колхозуудай туйлаhан дүнгүүдые юhэдэхи табан жэлэй дүнгүүдтэй зэргэсүүлэн харахада, үлүү hайрхамаар амжалта туйлагдаагүй. Тиихэдэ энэ хугасаа соо үйлэдбэрилэгдэhэн продукциин өөрынь үнэ сэн эрид дээшэлhэн байха юм. Ушарынь хадаа колхозуудай правлени, мэргэжэлтэд, экономическа албанай хүдэлмэрилэгшэд элдэб эд хэрэгсэлнүүдээ, мүнгэн зөөриеэ ашагтайгаар хэрэглэхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, мүн үйлэдбэридэ гаргашыень хинан шалгаха талаар ажалша коллективүүдэй эдэбхи үүсхэлые элсүүлээгүй, хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулаагүй байгаа. Олонхи ушарта экономическа хүдэлмэри, тоо бүридхэл болон тоосоониинь мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэмөөр хэгдэнэгүй. Эдэ бүгэдэhөө уламжалан, үйлэдбэриин гаргаша улам дээшэлжэ, республикымнай дийлэнхи колхозууд гүрэндэ горитойхоноор үритэhэн байна. Хэрбээ 1975 ондо республика соомнай 15 ажахы үри шэридэ ороhон hаань, 1985 ондо 45 колхоз үритэжэ гараба гээшэ.

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада колхознигуудай салин хүлhэнэй хэмжээн ажалай бүтээсэhээ 22 процентээр дээшэлээ. Эдэ жэлнүүдэй туршада олохон колхозуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд алдуу эндүү гаргажа, ажахыгаа горитойхон гарза хохидолдо оруулаа. Тодорхойлбол, hүүлэй жэлнүүдтэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, шэнэ машина, техникэ болон орёо нарин оньhон тухеэрэлгэнүүдээ бүтээсэтэйгээр, аша үрэтэйгөөр хэрэглэжэ бираагүй дээрэhээ иимэ хохидолдо ороhон байна. Энээн тухай гэхэ гү, али бүхы дутагдалнуудаа сүм элирүүлжэ, нюуса ноолтэгүйгөөр сэхэ руунь хэлэхэ, шүүмжэлхэ хэрэгтэй.

Ажахынгаа экономико улам дээшэлүүлхын тула түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ эрилтэ табигдадаг. Нэн түрүүлэн ажахын тоосооной гуримые аша үрэтэйгөөр нэбтэрүүлжэ, саашадань улам хүгжөөжэ, үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ онсо шухалада тоологдоно. Дам саашадаа бүхы колхозууд болон тэрэнэй үйлэдбэриин звенонууд ажахын тоосооной гурим нэбтэрүүлжэ, чек хэрэглэжэ тоосодог болохо юм. Ойрын жэлнүүдтэ энэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхын тула түсэблэлгэ болон хүтэлбэриеэ үндэhөөрнь нарижуулан hайжаруулха болоно. Тодорхойлбол, ажахы бүхэндэ материально-мүнгэн зөөриин хэрэгсэлнүүдые, ажалай нөөсэнүүдые ашагланыые тон наринаар хинан шалгаха гээшэ шухала. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шэнжэлэн харахада, түрүү онол арга урагшатайгаар нэбтэрүүлhэн ажахыда экономикоњ горитойхоноор хүгжөөгдэнэ. Ажалай эмхидхэлэй түрүү онол арга гэхэ гү, али ажалша коллектив бүхэндэ хамтын подрядай гурим нэбтэрүүлжэ, чек хэрэглэжэ тоосохо арга үргэнөөр хэрэглэгшэд нилээд амжалта туйлана. Жэшээлбэл, Бэшүүрэй районой «Победа» колхоз түрүү арга нэбтэрүүлhэнэйнгээ ашаар hүүлэй жэлнүүдтэ республика дотороо эрхимлэнэ. Үнэн дээрээ хамтын подряд, чек хэрэглэжэ тоосохо гуримуудые ажахынуудта нэбтэрүүлхэ хүдэлмэримнай бүри 1977 онhоо эхилжэ ябуулагдаhан аад, мүнөө хүрэтэрөө хүсэд бэелүүлэгдээгүй байhаар.

Колхозой эд хэрэгсэлнүүдые тоо бүридхэлдэ абаха, шалгалта хэхэ хүдэлмэридэ колхознигууд олоор хабаадуулагдаха ёhотой. Колхозой гэшүүн бүхэнэй ажахы доторхи хубилалтануд тухайгаа hайн мэдэхээр байхынь тула ниитын хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадуулха хэрэгтэй. Иимэ ажал ябуулхада колхозник бүхэн ажахынгаа баялигуудые өөhэдөөл аршалан хамгаалха, гамтайгаар гаргашалха байна бшуу. Тиин гэhээ зарим колхозуудта колхознигуудые шалгалтын хүдэлмэридэ хабаадуулхаhаа байха шалгалтынгаа комиссиие тоодоггүй байха юм. Шалгалтын комиссиин гэшүүд правлениин гэшүүдэй, мүн тушаалта хүнүүдэй ажахын-финансова хэрэгүүдые али бүхы талаhаань хинан шалгажа байха уялгатай. Энэ талаар республикымнай олон колхозууд дутагдалтай. Жэшээлбэл, Зэдын районой «Мир» колхоздо 31 үхэр дутана. Хяагтын районой «Заря» колхоздо хүнүүдтэ үлүү ехээр мүнгэнэй түлэгдэhэниинь элирүүлэгдээ.

Газар гээшэ ажахынуудай гол баялиг мүн. Тиимэhээ үнгэрэгдэхээ байhан суглаан дээрэ колхознигууд газарай үрэжэл hайжаруулха, сабшалан, тарялан, бэлшээриин ургаса эрид дээшэлүүлхэ, тэжээлэй ургамалнуудые ехээр тариха тухай дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэхэ зэргэтэй.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй эхинhээ хойшо агропромышленна комплексые саашадань бэхижүүлхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ зорилго хараалагданхай. Тусхайлбал, ороной хэрэглэмжые эдеэ хоолой продуктнуудаар гүйсэд хангахын тула хүдөө ажахынгаа үйлэдбэриие бүхыдэнь промышленна үндэhэ hуури дээрэ гаргажа, эрдэмэй туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэгдэхэ болоно. Нэн түрүүлэн газарай үрэжэл hайжаруулагдажа, бүхы ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлэгдэхэ зэргэтэй. Мүн малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхын тула […] тэй тэжээл е[…] хэ, үүлтэр hай[…] мэри холын ха[…] лагдаха болоно.

Шэнэ табан […] зуудай түб h[…] дые болбосон[…] эрилтэ таби[…] хойшо баригда[…] гэрнүүдэй про[…] болоо. Мүнөө[…] hайхан, уужам[…] дые олоор б[…] дэй шарайе […] туланхай. Арб[…] бан жэлэй ху[…] ликымнай колх[…] ринуудта мүн[…] хүрэмөөр […] комплекснууд[…] жа ашаглагдах[…] иимэ комплек[…] районой XX п[…] рэмжэтэ, Бэшү[…] «Победа» колх[…]

Зарим колх[…] ниин, мүн т[…] шаалта болзо[…] дэ тоосоото-h[…] нууд үнгэрэгд[…] рэ колхозниг[…] гээ хэhэн аж[…] сэгнэхэ, правл[…] лэгшын туша[…] олондо хүндэ[…] хо болоно. К[…] бүхэн түрүүл[…] дэлмэриие ш[…] правлениин г[…] лэгшын тушаа[…] баритай хүнии[…] эдэбхитэйгээр […] зэргэтэй.

Бур[…]
Агропромышле[…]
колхозууд[…]
хэр[…]

УЯЛГАНУУД АБТАНА

Улаан-Үдын авиационно заводто шэнэ, 1986 оной социалис уялгануудые хамгаалга нэн түрүүн ажалша бүлэг болон бригадануудта үнгэрэгдөө. Эдэнэй уялганууд цеховэ комиссиин үзэмжэдэ табигдаа hэн.

Заводой хүтэлбэрилэгшэд, ахамад мэргэжэлтэд, онсолбол, ахамад технолог, ахамад энергетик, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын талаар бюрогой, предприятиин ажалай болон салин хүлhэнэй талаар таhагай түлөөлэгшэд цехүүдэй коллективүүдэй социалис уялгануудаа хамгаалгада хабаадаа. Цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд нэн түрүүн үнгэрhэн жэлдэ социалис уялгануудай хэр дүүргэгдэhэн тухай хөөрэжэ үгөө. Иигэжэ зэргэсүүлэн сасуулхада, илангаяа энэ үндэhэтэй, дүүргэгдэжэ боломоор уялганууд абтаха бшуу.

Партиин XXVII съездые угтуулан ямар хэмжээнэй хүдэлмэри хэхэ тухай элидхэхэ зуураа, жэлэй түсэб болзорhоо урид дүүргэхэ аргатайгаа олон цехүүд мэдүүлээ. Жэшээлхэдэ, Е. И. Дятловой толгойлдог механическа цехүүдэй нэгэн товарна продукци гаргаха түсэбөө байгша оной декабриин 29-дэ дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ. Эдэнэр КПСС-эй XXVII съездын нээгдэтэр 2 hарын түсэб сүм дүүргэхээр, түсэбhөө гадуур деталинуудай 20 комплект тушаахаар хараална.

А. В. Рыжаковой ударидадаг цехэйхид ажалай бүтээсэ түсэбhөө 1 процентээр дээшэлүүлхээр, съездын нээгдэтэр нэгэдэхи кварталай түсэб сүм бэелүүлхээр уялга абаа. Запас деталинуудые олоор гаргахаhаа гадна уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын ашаар 10 мянган түхэриг алман арьбалха юм.

Электрын элшэ хүсэ, түүхэй эд арьбалан хүдэлхөөр абтаhан уялганууд hайшаагдаа. Гадна деталинуудта заводой шанарай тэмдэг олгохоор хүдэлмэри эдэбхижүүлэгдэхэнь.

А. БЕЛОУСОВА,
манай штатнабэшэ корр.

СЪЕЗДЫН ДОКУМЕНТНҮҮДЭЙ ПРОЕКТНҮ[…]

ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭБДИ

ТАРЯАЛАНГАЙ БАГАШЬЕ hАА[…]

Таряашанай ажал тухай дурдахада, хүн бүхэн заха хизааргүй үргэнөөр нэмжыhэн тарялан тухай hанадаг байхал. Хүршэ районуудаар ябахадаа, эдеэшэhэн хоолосой, намартаа алтаржа байhан шэниисын тарялан хаража ехэтэ баясадагби. Теэд манай эндэ тад ондоо юм. Нэгэ талаhаа шобхо үндэр хаданууд, нүгөө тээhээнь — Байгал нуур, харин хоорондонь гүн тайга. Хэр угhаа хойшо модо отолжо сэбэрлэhэн эндэхи багахан газарта, ойн соорхойнууд соо, гол мүрэнүүдэй эрье шадараар газар хахалдаг байгаа. Баян ургаса абтадаггүй hааб даа. Хадада избёосхын шулуу галдаад, тэрэнээ оороhо тарягаар андалдахадань, эндэхи таряашадта бэрииштай байгаа гэжэ хэлсэдэг.

Үе сагай үнгэрхэдэ хүдөө ажахын томо hалбари болобошье, маанадые мүнөөшье болотор ёhотой таряашад гэжэ тоолодоггүй зандаа.

Прибайкалиин районо оороhото ургамалнуудай тарилга бүхы дээрээ зургаан мянга гаран гектар эзэлнэ. Тэрэнэй мянган гектарынь манай «Зырянский» совхоздо оршоно. Манай иимэ эрхэ байдалда оороhо таря үйлэдбэрилгэ шухала hалбаримнай болоно. Юуб гэхэдэ, Прибайкалиин ажахынууд сагай уларилай таарамжатай hайн жэлдэ хэрэгтэй үбhэ тэжээлэйнгээ хахадыень, холимог тэжээл бүришье багаар бэлдэхэжэ, үбэлжэлгэдэ оролдог байhан юм. Оороhо таря багаар хуряажа абаhанhаа уламжалан, малдаа эдюулхэ тэжээл, нэгэ жэлэй таримал ногооной үрэhэ хүрэнгэ, үбhэн, сенаж, силос, витаминтай ногооной гурил, нэмэлтэ элдэб тэжээл дуталдадаг байгаа. Тиихэдэнь гүрэн түрэмнай туhалдаг hааб даа. Хоёрдохёор, нэгэшье центнер оороhо таряа гүрэндэ худалдаагүй аад, үрэhэнэй таряа, мүн малда эдюулхэ тэжээлэй оороhо гүрэнhөө абахаар хүлеэхэ гээшэ hэшхэлгүйшүүлэй хэрэг гэжэ хэлэхэ байнабди.

Тарялангай газараар бага байгаад, үрэhэ хүрэнгөөр, тэжээлээр өөрыгөө хангаха тухай эндэ хэлсэhэнэй хэрэггүй гэлсэхыень дууладаг байhанби. Тиимэ бэшэ. Хүсэд хүрэхэ техникэтэй, үтэгжүүлгэтэй, hайн шанартай, түргэн эдеэшэдэг сортнуудай үрэhэ хүрэнгэтэй байбал, участок бүхэниие hайнаар элдүүрилжэ, гектар бүриhөө 7—8 центнер бэшэ, харин бүришье ехэ ургаса абажа боломоор, абаха хэрэгтэйшье бшуу. Агротехникэ зүбөөр баримталха, тарялан дээрэхи бүхы хүдэлмэриин болзорнуудые тон наринаар тодорхойлхо гээшэ багахан полиhоо ургаса ехээр абаха шухала нөөсэ болоно.

Жэшээ болгон, манай совхозые абаад үзөөбди. Фермэнүүдые холимог тэжээлээр хүсэд хүрэхөөр хангахын, оороhото ба тэжээлэй ургамалнуудай өөрын үрэhэтэй байхын тула жэл бүри хоёр мянган тонноhоо бага бэшэ оороhо таряа абаха хэрэгтэй юм. Юуб гэхэдэ, тарялангаа үргэдхэнгүй гол ургамал — шэниисэ, обёосой ургасые гектарай дунда зэргээр 20 шахуу центнертэ хүргэхэ тухай хэлэнэбди. Энэ хараа шэглэлэй зүб, бэелүүлэгдэхээр байhые үнгэрэгшэ жэлэй дүй дүршэл гэршэлнэ. Ажахыдамнай бүхыдөө 500 тонно оороhоной дуталдабашье, гектар бүриин ургасые 12,6 шахуу центнертэ, Ангирай отделенидэ — 15,1 центнертэ хүргэжэ шадаабди.

Иимэ дабшалта хайшан гээд хэгдээб гэбэл, газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ хүдэлмэри тад ондоо болоо. Нэгэ иимэ юумэн нюуса бэшэ байна. Буряадай АССР-тэ хэрэглэгдэдэг таряан ажалай зональна гурим гансал hайн зүбшэлнүүдые үгэhэн заабари зандаа үлэhөөр, үлэхөөшье байна. Зүгөөр заабари бүхэниинь али нэгэ колхоз гү, али совхоздо тодорхойгоор хэрэглэхэ хэрэгтэй ха юм. Манай ой модотой, элhэлиг хүрьhэтэй газарта дүрбэн, табан, зургаан политой севооборотууд дурадхагдаhан байгаа. Тиимэhээ хэмжээгээрээ багахан, үрэжэлөөрөө биргүй хүрьhэтэй тарялантай байhан бидэ тэрэ севооборотуудые хэрэглэхэдээ, ехэ зободог байгаабди. Совхозой газар тарялангай тодорхой проект зохёоhон мэргэжэлтэд сэбэр паарыемнай 9 процентээр үргэдхөөд, гурбан политой севооборот хэрэглэхыемнай дурадхаhан байна.

Энээнhээ боложо, ган гасуур 1981 ондо абтадаг ургасымнай хэмжээн эрид доошолоо hэн. Манай зүгhөө алдуунуудай гаргагдаагүй hаань, ган гасууршье ехэ хохидол ушаруулхагүй байгаа. Эдэ алдуунуудhаа тобшолол хэжэ, сэбэр паар, намарай паар бэлдэлгые анхардаг болообди. Жэшээлхэдэ, нёдондо хабар газараа огто хахалаагүйбди. Паараа оло дахин элдүүрилхэдэмнай, бог буртаг ногоон сүм үгы хэгдээ, гектар бүриин 60—70 тонно наг шэбхэ, 5—6 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Тэжээлэй ургамалнуудые эртүүр хурааhанай hүүлээр июль hарада хахалагдадаг намарай паарташье иимэ юумэн мүн лэ хэгдэдэг.

Ерэхэ намартаа сэбэр, мүн намарай паар дээрэ хэгдэhэн тарилгын гектар бүриhөө 5 центнер ургаса нэмэжэ абахаар хараалнабди. 1985 ондо 50 гектарта ашаг үрэтэй түрүү технологёор «комета» сортын шэниисэ, мүн эды шэнээн талмай[…]

да «сельма» с[…] рижа, гектара[…] шэниисэ, 21,2 […] суглуулжа аб[…] тарялангай ү[…] hан юм. Эхил[…] гэлжэлүүлхэ т[…] hанагдана. Ю[…] тарялангай […] энэ технолог[…] тиимэ хүшэр б[…]

Энээниие х[…] лаха гэбэл, […] мэргэжэлтэ, м[…] бүхы тарялан[…] түрүү технолог[…] хижа, зүбөөр […] со харюусалга[…] гэтэй. Энэ юу[…]

Манай совхо[…] ленидэ оороh[…] дые таридаг […] адли эрхэ ба[…] зар, техникэтэ[…] раймнай отде[…] жэл бүри 3—4[…] байдаг. Энээн[…] дэ, хүршэнэрт[…] хамтын подря[…] бди. Бригада[…] бууд ажаллад[…] материальна […] лагдаха, ажал[…] хамтаараа ха[…] мэдэржэ, эдэ[…] оролдосотойг[…] гээгүй hаа, […] Владимир Вор[…] Боротников б[…] низаторнуудай […] нарин нягтаар […] ниинь мэдэн[…] най ажал туха[…] лэхэ гээшэ […] үдэр бүри та[…] ралта хэнгү[…] борнойлхо, […] гээшэ амар б[…]

Талха тарян[…] даггүй. Хэрб[…] ной, мүн бү[…] ряан ажал эр[…] нуудай тарял[…] линуудые бул[…] бал, тон ехэ б[…] гөөр тэрээн […] эдюулхэ тэжэ[…] абтана бшуу. […] хоолой прогр[…] тухай хэлэгдэ[…] лай тэжээл б[…] зүйлнүүдээр, […] жээлэй урга[…] рэглэмжые […] ла ажахынууд[…] га нөөсэнүүд[…] нээр хэрэглэ[…] Экономическа […] на хүгжэлтын […] соо бэшэхые […]

Юуб гэхэдэ, […] ды багашье […] тиимэшье ба[…] бшуу.

Прибай[…]
«Зыря[…]

[1986 оной […]
«Сельская […]

МАЛШАДАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ — ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

АЖАЛЫНЬ АМЖАЛТАТАЙ

Зэдын районой Оёорой совхозой hү haалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ Зүүн-Ториин фермынхидэй оруулhан хубита бии. Тус фермэдэ 10 hаалишан хүдэлдэг. Тэдэнэй дунда мал ажал дээрэ хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болоhон hаалишадшье олон. Тэдэнэй нэгэн В. Р. Гатаповатай уулзажа хөөрэлдэбэбди:

— Би гушаад жэлэй туршада hаалишанаар ажаллажа ябанаб. Эдэ жэлнүүдэй туршада яhала юумэн үзэгдөө гээшэ ааб даа. Жэл бүхэндэ түсэб даабарияа, абаhан социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэхэ гэжэ оролдогшоб. Үнгэрhэн табан жэлэй түсэбые табан hараар уридшалан дүүргэhэндээ баяртайб, hүүлэй хэдэн жэлэй туршада даалгагдаhан үнеэн бүриhөө 2 мянга гаран килограмм hү hаагааб. Үнгэрэгшэ жэлдэ хамта дээрээ 400 центнер сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ даабаритай hэм. Энэ даабарияа 4 центнерээр үлүүлжэ шадааб.

Тус фермэ дээрэ эдэ олон жэлдэ хүдэлжэ байhан Вера Раднаевна өөрынгөө баян дүй дүршэлые залуушуулда халан үгэдэг юм. Ажалай үндэр үрэ дүнгүүдые туйлажа ябаhан залуу hаалишад Оля Ринчинова, Лариса Лубсанова, Сэсэгма Ачитуева, Мунко Найданов гэгшэдые тэрэ магтан хөөрэнэ. Үнинэй hаалишан В. Р. Гатаповае суг хүдэлжэ ябаhан нүхэдынь ехээр хүндэлдэг. Тиимэhээ Вера Раднаевна арадай депутадуудай Дээдэ-Ториин сомоной Советэй депутадаар hунгагданхай юм.

Мал ажал дээрэ 25-дахи жэлээ хүдэлжэ ябаhан Ц. Б. Цыденова ахалагша hаалишанаар томилогдонхой. Номгон даруу зантай энэ эхэнэрые коллективэйнгээ ажал хэрэгүүд тухай хөөрэжэ үгэхыень дурадхабабди:

— Манай фермэ дээрэ хамтадаа хорёод зон хүдэлнэбди. Ажал хэрэгүүднай яhала урагшатай. Үнгэрhэн табан жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид бэелүүлээбди. Фермымнай дэргэдэхи тэжээлэй цех hайнаар хүдэлгэгдэнэ. Эндэ сүүдхын туршада 6 тонно шэнгэн тэжээл бэлэдхэгдэнэ. Комсомол хүбүүн Валерий Бадмаев яhала оролдосотойгоор ажалладаг гээшэ. Мүнөө үнеэдтээ 10 килограмм үбhэ, 15 килограмм силос, талха таряанай зүйл, хэршэгдэhэн hолоомо үгэлсэнэбди. hаалишад М. Д. Жамбалдоржиева, В. Р. Гатапова, Д. Д. Бадмаева, З. Г. Мункуева, Д. Н. Буянтуева, П. Б. Ринчинова гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын, үбэлэй үедэ продукци ехээр үйлэдбэрилхын түлөө социалис мүрысөө республика соогоо үүсхэhэн манай районой Борьёогой, Мухар-Шэбэрэй районой «Заганский» колхозой малшадай абаhан уялгануудые зүбшэн хэлсэхэдээ, бидэ үбэлэй 7 hарын туршада үнеэн бүриhөө 1200 килограмм hү hааха гэhэн уялга абаа hэмди.

Фермын коллективэй түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ахалагша малшан Дашанима Тучиновэй үүргэ ехэ. Үндэр бүтээсэтэ ажалайнгаа түлөө тэрэ «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй залуу гвардеец» гэhэн тэмдэгээр шагнагданхай. Дээдэ-Ториин сомоной Советэй депутадаар hунгагданхай.

Фермын коллективэй гэшүүн бүхэндэ hайнаар ажаллаха, амарха арга боломжо совхозой хүтэлбэрилэгшэд олгонхой. Малшадай гэр байранууд дулаан, түлеэ залhан асарагданхай. Мүн соёлой, медицинын, худалдаа наймаанай талаар фермын хүдэлмэрилэгшэдые хангалга муу бэшээр шиидхэгдэнэ. Дээдэ-Ториин клубай хүдэлмэрилэгшэд, киномеханик Б. С. Дашеев, библиотекарь Д. Д. Цыренова гэгшэд долоон хоног бүхэндэ ерэжэ, хөөрэлдөө үнгэргэдэг, кинофильмнүүдые харуулдаг юм.

...Газаа январиин хүйтэн янгинана. Юрэдөөл, үбэлжөөнэй түлэг хаhа орожо ерэнхэй. Эгээл энэ үеые hү hаалияа доошолуулангүй дабажа гарабал, саашадаа бараг болохо гэжэ hаалишан бүхэн сэдьхэлдээ ойлгоно. Хүн бүхэн өөрын уялга абанхай.

— Харюусалгамнай угаа ехэ, тиимэhээл урда урданайхиhаа эбтэй эетэйгээр, буряадаар хэлэхэ болоо hаа, унаhан малгайгаа абангүй хүдэлхэ хаhамнай энэл гээшэ, — гэжэ ахалагша малшан Дашанима Тучиновэй хэлэhые удаан ухаандаа хадуужа ябааб. Дүй дүршэлтэй малшан, хай даа, баранайл hанамжа баримталан хэлээ хаш.

Зүүн-Ториин фермын коллективэйхид бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, түрэл партиингаа XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө оролдосотойгоор хүдэлжэ байнхай.

С. РИНЧИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hаалишад Д. Бадмаева (зүүн гарhаа), М. Жамбалдоржиева, М. Тучинова, Ц. Цыденова, Д. Буянтуева, Б. Гатапова, С. Ачитуева.
Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Хяагтын совхоздо малшадай мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. 1985 оной ноябрь hараhаа эхилжэ, малшадай hуралсал эмхитэйгээр ябуулагдана. Энэ шухала хэрэгые ажахын ахамад мэргэжэлтэд Зинаида Дашиевна Дашипылова, Валерий Петрович Фалилеев гэгшэд эрхилдэг юм. Тэдэнэр тусхай табигдаhан программын ёhоор hаалишадай, хонишодой, гахайшадай дунда хэшээлнүүдые үнгэргэнэ. Малшад байгша оной апрель hара соо шалгалтаяа тушаажа, 1-дэхи, 2-дохи классай мэргэжэлтэй болохо байна.

М. ОЧИРОВ.

Үдэр бүхэнөө — үндэр ургасада

hАЯДАА ЭХИЛХЭНЬ

Мүнөө Сэлэнгын районой ажахынуудай тарялан, сабшалан сагаан хүнжэлөөр хушагданхай дууража байна. Энэ жэлэй намар баян ургаса абахын тула мүнөөнhөө hаналаа хандуулха хэрэгтэй ха юм.

Кировэй нэрэмжэтэ совхозой тарялан дээрэ дүн хамта 14.325 тонно органическа үтэгжүүлгэ гаргагданхай. Эдэ үдэрнүүдтэ районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй складhаа азотно, фосфорно үтэгжүүлгэнүүд шэрэгдэжэ байна.

Иигээд hаядаа тус совхоздо лугомелиоративна отряд хүдэлмэриеэ хэжэ захалхань. Тэдэнэр ажалаа хамтын подрядай гуримаар эрхилхэ юм.

Н. НАМСАРАЕВ.

ОЛОНОЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР

Түнхэнэй районой «Мир» колхозой малшад, механизаторнууд энэ жэлэй малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхые оролдоно. Мүнөө тэдэнэр полинууд дээрэхи hолоомоёо хуу суглуулаад абажа байнхай. Эндэ тусхай бригада табигданхай. Мүн лэ ажахы соо воскреснигүүд үнгэргэгдэжэ, колхозой мэргэжэлтэд, Галбайн дунда hургуулиин hурагшад, багшанар олооро хабаадалсана.

Д. ДАМБАЕВ.

Совет орон дотор

ШЭЛДЭН ХАТУУ ШЭНИИСЫН СОРТ[…]

«Корунд» болбол Краснодарска хизаарта бии болгогдоhон намарай шэлдэн хатуу шэниисын шэнэ сорт болоно. Уhалагдадаг газарай гектар бүриhөө 106,6 центнер ургаса хуряагдадаг. Тэрэниие бии болгоhон эрдэмтэ-селекционер Виталий Костин гурбан жэлэй саада тээ туршалгын участогуудта шэниисын шэнэ сортые дамжуулhан юм.

«Корунд» 90 — 95 сантиметр үндэрөөр ургадаг. Тэрэ айрадаггүй, үбшэндэ бэлээр нэрбэгдэдэггүй, хүйтэндэ тэсэмгэй юм. Тэрэ томо оороhотой, эрхим шанартай гурил тэрээнhээ абтадаг.

Намарай шэлдэн хатуу «кристалл-2» гэжэ нүгөөдэ сортые Виталий Костин баhал бии болгоо юм. Баяхан болотор тэрэ жэнрэй агроном байhан, мүнөө Краснодарай хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэ болонхой. Ороной эгээл эхэ ашаг үрэтэй районуудта ехэ талмай дээрэ тэрэ сортонь нютагжуулагданхай. Гансал Краснодарска хизаарта иимэ шэниисын поли 40 — 50 мянган гектар газар эзэлдэг.

«Кристалл-2» болбол ган гасууртаашье, шанга хүйтэндэшье нэрбэгдэдэггүй сорт мүн. Эдеэшэхэ болзороороо тэрэ эртүүршэг эдеэшэдэг бүлэгтэ хабаададаг. Туршалгын участогууд дээрэшье, үйлэдбэриин эрхэ байдалдашье «безостая-1» гэжэ намарай зөөлэн мэдээжэ шэниисэдэ ургасынгаа талаар тус сорт hүүлэй 11 жэлэй туршада булигдаагүй юм.

Совет эрдэмтэд 50 жэл хүдэлжэ, намарай шэлдэн хатуу шэниисын сортнуудые бии болгоо. Краснодарска хизаарта 1931 ондо иимэ сорт түрүүшынхиеэ бии болгогдоо. Харин тиихэдэ тэрэнэй ургасань намарай зөөлэн шэниисынхиhээ hураггүй доогуур hэн. Намарай зөөлэн шэниисын ашаг үрэтэй сортнуудай бии болоходо, ургасын талаар илгаань бүри ехэ болоо. Дэлхэй дээрэ бии болгогдоhон намарай зөөлэн шэниисын сортнуудай дундаhаа академик П. П. Лукьяненкын бии болгоhон «безостая-1» сорт шалгардаг hэн. Гэхэ зуура зөөлэн шэниисэhээ дутуугүй, полинуудай ашаг үрые хэдэн дахин ехэ болгохо намарай шэлдэн хатуу шэниисэ тухай тарияшад сэдьхэдэг бэлэй.

Украин эрдэмтэн Федор Кириченкын бии болгоhон намарай шэ[…] ниисын сорт[…] тагжуулагда[…] сорт, мүн […] ургасынгаа […] шэлдэн хату[…] ёр-гурба дах[…] намарай зөө[…] хүрэдэггүй […] Костиной би[…] комелян-2» […] туу шэниисы[…] саараа «безо[…] хүрөө юм.

Мүнөө үе[…] тин намарай […] шэниисын […] дээрэ хүдэл[…]

Ю[…]
АПН-эй к[…]

Өдүүдэй элмэри

…УШУУЛДА ЗААБАРИ, ТУҺАЛАМЖА ХЭРЭГТЭЙ

…дэглэхэ хэрэгтэй. Ушар иимэһээ Улаан-Үдын горсоведэй залуушуулай хэрэгүүдэй талаар болон соёлой саг үргэлжын комиссинуудай хамтын заседани дээрэ энэ шухала асуудалай харагдажа үзэгдэһэниинь һайшаалтай. Комиссинуудай заседаниие тэдэнэй түрүүлэгшэнэр П. П. Ефимов, С. И. Никифоров хүтэлбэрилбэ.

Горсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагые даагша П. Г. Степанов манай ниислэл хотодо энэ шухала хэрэгэй хэр эрхилэгдэдэг тухай мэдээсэб. Мүнөө үедэ тусхайта ёһоор бүридэлдэ абтаһан дуунай-инструментальна 21 ансамбль, 15 дискотекэ хүдэлнэ. Тиигэбэшье бодото дээрэ үшөөл олон байха. Юуб гэхэдэ, студентнэр болон һурагшадай һайн дураараа сугларжа, наададаг ансамбльнууд олохон һургуулинуудта бии болонхой.

Тэдэнэй дундаһаа бодомжотойгоор табигдаһан программараа, гүйсэдхэлгын һайн шанараараа багшанарай болон соёлой институдуудай, «Баргажан» ресторанай, «Багульник», «Одон» кафенүүдэй болон бусад ансамбльнууд шалгарна. Тэндэхи комсомолой организацинууд энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, өөрын нүлөө үзүүлдэг байха юм.

Гэбэшье бусад коллективүүд тухай иигэжэ хэлэжэ болохогүй. Юуб гэхэдэ, мүнөөнэй эрилтын ёһоор тэдэнэй репертуар табигданагүй, ямаршье зохёолнуудые гүйсэдхэдэгынь мэдэгдэнэгүй. Энэмнай тон таарамжагүй зүйл болоно бшуу. Ансамбль болон дискотекэ бүхэн һара бүри өөһэдынгөө репертуарна программые зохёон табяад, горгүйсэдкомой соёлой таһагта баталуулжа гүйсэдхэхэ эрхэ абаха ёһотой юм. Энэ эрилтын дүүргэгдэхэгүйнь эли болоно. Дэлхэйн болон ороной классическа хүгжэм тон багаар гүйсэдхэгдэнэ. Олонхи ансамбльнууд тусхай концертнэ программагүй байна, тиимэһээ имагтал шэхэ дүлиирмэ, шаг шуугаатай, удха шанарынь һэжэглэмээр хүгжэм наада дэлгэжэ, сагаа барадаг байна бшуу.

Шалгардаһан 18 иимэ ансамбльда 74 хүн хүдэлнэ, ехэнхинь тусхай мэргэжэлгүй хүнүүд. Харин 18 хүтэлбэрилэгшэдэй оройдоо 7-ниинь лэ хүгжэмэй һургуулинуудые дүүргэһэн мэргэжэлтэд болоно. Тиигэбэшье зарим хүтэлбэрилэгшэдынь өөрөө хүгжэм зохёогоод, тэрэнээ хэндэшье харуулан, зүбшэнгүй гүйсэдхэдэг байһан ушарнууд олон үзэгдөө. Иимэ баримтанууд «Теплоприбор», шэлэй заводуудай ВИА-нуудта үзэгдэһэн байна.

Хүтэлбэрилэгшэдэйнь мэргэжэл шадабари шалгажа, тусхай тарифай ёһоор салин хүлһэ абаха гурим соёлой эмхи зургаанууд тогтоохо аад, энэ талаар юушье хэнэгүй. Элдэб газарта салин хүлһэниинь дура зоргоороо тогтоогдоһон байха юм. Эдэ бүгэдэ тухай РНМЦ-гэй эстрадно-хүгжэмэй коллективүүдэй секторые даагша О. А. Герасимова һанаагаа зоболонгёор, шүүмжэлхы ёһоор хэлээ.

Ансамбль болон дискотекэнүүдые мүнөө үеын шэнэ техэөрэлгэ болон инструментнүүдээр хангаха, классическа хүгжэмэй репертуар зохёон табиха, хэрэгтэй нотонуудые гү, али буулгабаринуудые үгэдэг байха тухай оперо болон баледэй театрай директор депутат Д. Ш. Яхунаев дурадхал оруулаа.

ВЛКСМ-эй горкомой секретарь М. Д. Хоренов ансамбль болон дискотекэнүүдые хүтэлбэрилэгшэдые бэлдэхэ, шэлэн олохо ба хүмүүжүүлхэ асуудалые соёлой эмхи зургаанууд комсомолой комитедүүдтэй хамта шиидхэхэ ёһотой гэжэ тэмдэглэбэ. Соёлой министерствын РНМЦ-гэй талаһаа тэдэндэ саг үргэлжын туһа хүргэгдэнэгүй гэжэ шүүмжэлбэ.

Телевидени болон радиодамжуулгын талаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо депутат А. Г. Румянцев, соёлой институдай ректор депутат С. И. Никифоров болон бусад энэ хүдэлмэриин айхабтар ехэ политическэ, хүмүүжүүлхы удха шанар тухай хэлээд, городой ансамбльнууд болон дискотекэнүүдые хүтэлбэрилхэ, хинан шалгаха ба туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй ниитын совет горгүйсэдкомой соёлой таһагай дэргэдэ байгуулха дурадхал оруулһан байна. Энэ һанамжань бүгэдэндэ һайшаагдаа.

Арадай уран бүтээлэй ба соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин научно-методическа түбэй директорэй орлогшо М. М. Банщиков энэ талаар ямар хүдэлмэриин ябуулагдадаг тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ зуураа энэ түбэй жасада байһан ехэ фонотекэ, методическа заабаринуудые гүйсэд дүүрэн, ашаүрэтэйгөөр хэрэглэхэ тухай һанамжа бодолоо мэдүүлээ. Нээрэшье, хажуудаа бэлэн байһан юумэ хэрэглэжэ шададаггүймнай үгэеэ ойлголсодоггүй дээрэһээ болоно гэжэ элирнэ ха юм.

Энэ шухала асуудал үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, залуу үетэниие гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхын, тэдэнэй сүлөө сагаа аша туһатайгаар үнгэргэхын тула городой дуунай-инструментальна ансамбльнууд болон дискотекэнүүдэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, соёлой эмхи зургаануудай үүргэ ба харюусалгые энэ талаар эрид дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол депутадуудай саг үргэлжын комисси баталан абаа. Тиихэдээ зарим өрөө асуудалнуудые горгүйсэдкомой урда табиха гэжэ шиидхэгдээ.

П. ЛОПОЕВ.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

ГОЛ АНХАРАЛДАМНАЙ—МАЛШАД

Үбэлжэлгын үедэ малшадые эрхимээр хангажа, тэдэнэй урма зоригые бадаруулха тухай Мухар-Шэбэрэй районой арадай депутадуудай Никольско сельсэ, Захааминай районой Санагын сомоной Соведэй соёлой, худалдаа наймаанай, медицинскэ, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаһан үүсхэлые манай районой сомоной болон сельсэ Соведүүдэй хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэд халуунаар һайшаан дэмжээ. Тиимэһээ үбэлжэлгын үедэ малшадые хангаха тусхай түсэбүүдые табижа, тэрэнээ бэелүүлжэ эхилбэ.

Загарайн районой түбэй больницын хүдэлмэрилэгшэд, жэшээлхэдэ, районойнгоо холын гүүртэ ба отарануудта ажаллагшадые һайнаар хангаха гэһэн тон шухала зорилго урдаа табиһан байгаа. Районой түбэй больницын нүүдэл амбулатори урид табигдаһан графигай ёһоор холын малшадта хүрэжэ байдаг болоо. Тус амбулаториие фельдшер Валентина Николаевна Александрова даадаг юм. Малшадта медицинын асуудалаар зүбшэл заабари үгэхэ, үбшэнһөө һэргылэлгын хүдэлмэри ябуулха, фермэ, гүүртэнүүдтэхи аптечкэнүүдые эм домоор хангаха, малшадай байрануудай санитарна байдалые шалгаха гэхэ мэтэ хүдэлмэри тэрэ ябуулдаг байна.

Шэнэ-Бэрээнэй «Зенит» гэжэ уран һайханай коллектив һүүлэй үедэ холын малшадта ошожо, концертнүүдые харуулдаг болоо. «Зенит» малшадай хүндэтэй айлшад болонхой. Тэдэнэр «Гигант» колхозой фермэ, гүүртэ, хонишодой бригадада һарадаа хоёр дахин ошожо, концерт харуулха уялга абаад, тэрэнээ урагшатайгаар дүүргэжэ байнхай. Уран һайханай коллективэй гэшүүд — Шэнэ-Бэрээнэй гол заводой электрослесарь Михаил Пеленко, концертые хүтэлбэрилэгшэ Олег Калмаков, хонгёо хоолойтой дуушан Марина Бурлакова, баянист Олег Семенов гэгшэдэй гүйсэдхэһэн номер бүхэниие малшад халуунаар угтадаг юм.

Шэнэ-Бэрээнэй соёлой байшангай директор Т. Н. Казанцева иигэжэ хөөрэнэ:

«КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха, малшадые үбэлжэлгын үедэ соёлой талаар хангалгые һайжаруулха тушаа абаһан социалис уялганууд соомнай хүн зоной дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха тухай пункт бии. КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын, ороной экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдэй проектнүүд тухай концертнүүдһээ урид хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэбди».

Т. ХОРОШИХ,
манай штатнабэшэ корр.

АШАГЛАЛГАДА ОРОҺОН ААД...

Парти, гүрэн түрэмнай хүн зоной ажаһуудал, байдалай эрилтэ, хэрэглэмжэнүүдэй хангалтые һайжаруулха асуудалда жэлһээ жэлдэ горитой анхаралаа хандуулдаг гээшэ. Гадна энэ асуудал республика, район соомнайшье үргэлжэ анхарагдаа гэхэ шухала. Жэшээлхэдэ, манай Хэжэнгын районой Загаһатын совхоздо 1984 оной зун хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэнүүдые хангаха тусхай гэр баригдажа эхилһэн юм. Ажахымнай хүсөөр баригдажа, тэрэ гэр ашаглалгада түргэн оруулагдаа һэн. Тиин нютагаймнай хүнүүд дулаан, һаруул, уһаар дулаасуулагдадаг олон таһалгатай газарта ябажа, ажаһуудал, байдалайнгаа талаар али болохо эрилтэнүүдээ хангуулжа урмашаба. Тэрэнэй таһалганууд соонь оёдолшод, парикмахер, гуталшан, телемастер хүдэлхэ ёһотой юм. Зүгөөр фотограф, парикмахер, телемастер гэгшэд мүнөө дуталдана.

1977 онһоо хойшо хүдэлдэг оёдолшод ажалай ехэ дүршэлтэй болонхой. Районоймнай түбтэ оршодог Хэжэнгын үйлэдбэриин управлениин ажаһуудалай комбинадай захилай пункт Загаһатадамнай нээгдэһэн байгаа. Тэндэ хүдэлхөөр табигдаһан Екатерина Цыренжаповна Сагалеева оёдолшон эсхэгшэ хоёрой үүргые зэргэ һайнаар дүүргэдэг. Хажуугаарнь залуушуулые — Б. Балданова, Е. Цыденжапова, И. Содномова, Е. Соктоева гэгшэдые — оёдолдо һургажа, бэрхэ мэргэжэлтэд болгоо. Тэдэнь нютагайхидтаа хүндэтэй болонхой.

Эдэ бэрхэ оёдолшодтол адли фотограф, парикмахер, телемастер гэгшэдэй саг үргэлжэ хүдэлдэг болоо һаань, тус гэрэй ашаглалгада түргэн оруулагдаһан ушар харюулагдаха зэргэтэй һэн.

Оёдолшодой ажалай түлбэри тушаа тогтохо һанаатайб. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр хэды һайн хүдэлбэшье, түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйнгөө түлөө нэмэлтэ түлбэри абадаггүй байна. Оёдолшодой дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэдэггүй, тус бүхэниинь хубиин түсэб абадаггүй байха юм. Энэмнай хадаа гуримгүй байдал гээшэ. Үшөө тиихэдэ оёдолшодойнь таһалга соо харанхышаг. Эдэ бүгэдэ хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгын Хэжэнгын үйлэдбэриин управлениин захиргаанай, Чисаалын сомоной Соведэй ба Загаһатын совхозой партком болон профкомой хамтадаа зүбшэн шиидхэхэ асуудал мүн гэжэ һанагдана. Тиин Загаһатын хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгын гэр дүүрэн хүсэндөө орожо хүдэлхэ бээз гэжэ найдагдана. Ашаглалгада орохынь оройһон аад, дутагдалтай байхань муу байна.

Б. ДОНДОКОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Хэжэнгын район.

ТАСС · АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

ЮАР. Үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые буруушааһан хүдэлөөн энэ орондо замханагүй. Тиимэһээ хото городуудта, хүдөө нютагуудта шахардуу байдал үргэлжэлһөөр.

Элдэб оронуудай хоорондохи харилсаа холбоо шэнжэлдэг Үрда Африкын институдай мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ хүдэлөөнэй эхилһэнһээ хойшо засагай тала барингшадай гарһаа мянга шахуу хүн унаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үндэһэ яһанай илгаада эсэргүү митинг.

ТАСС-ай фотохронико.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ЭХИЛБЭ

ТОКИО. Европын «юрэнхы дэлгүүрэй» комиссиин түрүүлэгшэ Жак Делорой Японой хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүд өрөө шанга хёмороо зүришэлдөөнэй оршон байдалда эндэ нээгдэбэ. Тэрэ премьер-министр Я. Накасонэ, гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Абэ, гадаадын худалдаа наймаанай ба промышленностиин министр М. Васнабэ гэгшэдтэй уулзаха байна. Эдэ уулзалгануудай үедэ Японтой худалдаа наймаанда ЕЭС-эй айхабтар хүндэ хүшэр байдалда ороһон тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэ юм.

Баруун Европын оронуудай продукцинуудые хизаарлалтагүйгөөр худалдажа абаха тухай асуудалда гол анхарал хандуулагдаха. «Ушарынь юуб гэхэдэ, нэн түрүүн США-гай экономическа эрилтэнүүдтэ Япон анхаралаа хандуулжа, сэрэгэй-политическэ нягта холбоо барисаа тогтоодог байһан дээрэһээ Европын экономическа бүлгэмэй гэшүүн-оронуудай дурыень гутаана», — гэжэ «Иомиури» газетэ тэмдэглэнэ.

ЭМХИДХЭЛЭЙ ШАТА

НЬЮ-ЙОРК. Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй гэһэн гол ёһоной ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар тусхай комитедэй ООН-ой штаб-байшан соо боложо байһан ээлжээтэ сесси дээрэ эмхидхэлэй шата дүүрэбэ. Генеральна Ассамблейн шиидхэбэритэй зохилдуулагдажа, зүблэхэ зүйл баталагдаа, тушаалта нюурнууд һунгагдаа. Д. Селен (Венгри) тэрэнэй түрүүлэгшээр нэгэн дуугаар һунгагдаһан байна.

Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй тухай бүхэдэлхэйн договор зохёолгые үргэлжэлүүлхэ талаар Генеральна Ассамблейн табиһан зорилго делегадуудай гол анхарал татаба.

Гүрэнүүдэй хоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэ ябадалые усадхаха арга олгоһон уласхоорондын хуулиин нүлөө ехэтэй документые баталан абалгада бодомжотойгоор, харюусалгатайгаар хандаха шухала гэжэ уласхоорондын эмхиин түлөөлэгшэд тэмдэглээ. Энэ ушар уласхоорондын байдалые һайжаруулгада горитой хубита болохо, һүүлэй жэлнүүдтэ тохёолдоһон хангалтагүй байдалые, хёмороо зүришэлдөөнүүдые гаталан даваха арга олгохо байна. Тиигээ һаань, сэрэгэй аюул һуларуулагдаха, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанда этигэл найдал олгогдохо һэн.

Сессиин эхинһээ хойшо баруунай оронуудай, нэн түрүүн США-гай делегацинууд эсэргүү хараа бодол баримталжа, тэрэнэй хүдэлмэриие буруу һүргэхэ һэдэлгэ гаргаһан байгаа.

«БУЛТАДАА ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ»

ЖЕНЕВЭ. Эб найрамдалан уласхоорондын жэлэй программа соо найруулагдаһан үг зорилгонуудые бэелүүлгэдэ туһалха, эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай аша туһада, хүн түрэлтэнэй амгалан тайбанаар хүгжэхын аша туһада ажал ябуулгаяа эдэбхижүүлхэ гээшэ «Бултадаа эб найрамдалай түлөө» гэһэн уряатайгаар эндэ үнгэргэгдэжэ байһан правительственнабэшэ эмхинүүдэй уласхоорондын конференциин зорилгонууд иимэл даа. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй, Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин, Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин, Демократическа залуушуулай бүхэдэлхэйн федерациин, Студентнэрэй уласхоорондын холбооной болон элдэб шэглэлэй, хэлбэрилэй уласхоорондын ба национальна правительствада ородоггүй бусад олон эмхинүүдэй делегацинууд зал соо суглараба.

ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяр тэрээндэ хабаадагшадта бэшэг эльгээгээ. «Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлахаһаа, эсэсэй эсэстэ тэдэниие болиулалгаһаа шухала асуудал хэзээдэшье иимэ хүрсаар табигдаагүй юм» гэжэ хэлэбэ. Эб найрамдалай уласхоорондын жэл энэ зорилго бэелүүлхэ зам хараалха арга олгохо байна гэжэ ООН-ой Генеральна секретарь тэмдэглэбэ.

Конференциин түрүүлэгшэ Марек Хагмайер оролто үгэ хэлэхэдээ, үнгэрһэн жэлэй ноябрь һарада Женевэдэ СССР-эй болон США-гай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга дээрэ туйлагдаһан үрэ дүнгүүд бодото байдалда бэелүүлэгдэхэ этигэл найдал бүхы дэлхэйн арадуудта түрүүлнэ гэжэ мэдүүлээ.

Хүдэлмэришэдэй табан бүлэгтэ эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай гол шухала зорилгонуудые зүбшэн хэлсэлгээ хабаадагшад үргэлжэлүүлхэ байна.

БҮЛЭГЭЙ ЗАСЕДАНИ БОЛОБО

ЖЕНЕВЭ. Ядерна болон замбуулинай буу зэбсэгүүдээр эндэ болож байһан совет-американ хөөрэлдөөнүүдэй үндэһөөр дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна буу зэбсэгүүд тушаа бүлэгэй заседани болобо.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ УЛАСХООРОНДЫН ЖЭЛДЭ

ЖЕНЕВЭ. Ядерна болон замбуулинай буу зэбсэгүүдээр совет-американ хөөрэлдөөнүүд дээрэ СССР-эй делегациин гэшүүд эб найрамдалай уласхоорондын жэлдэ зорюулагдаһан правительствада ородоггүй эмхинүүдэй эндэ болож байһан уласхоорондын конференцидэ хабаададаг түлөөлэгшэдэй делегацитай уулзаһан байгаа.

Замбуулинай дайдаһаа добтолго хэхэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хорёод байгаа һаань, 2000 он хүрэтэрхи үедэ ядерна буу зэбсэгүүдые хаа хаанагүй бүрин хүсэдөөр усадхаха үргэн ехэ тодорхой программатай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Мэдүүлгэ ехэ удха шанартай байна гэжэ СССР-эй делегациие хүтэлбэрилэгшэ В. П. Карпов тэмдэглээ. США-гай делегацитай Женевэдэ үнгэргэгдэжэ байһан хөөрэлдөөнүүд дээрэ совет тала энэ түүхэтэ документые хэлбэришэгүйгөөр хүтэлбэри болгохо байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгын үедэ, мүн М. С. Горбачевой январиин 15-да хэһэн Мэдүүлгэ соо найруулагдаһан шэнэ совет дурадхалнуудта конференцидэ хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар хандаха юм гэжэ правительствада ородоггүй эмхинүүдэй түлөөлэгшэд мэдүүлээ.

Урда тээнь олон хүнһөө бүридэһэн конференцидэ хабаадагшад ООН-ой отделениин дэргэдэхи СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэлгэтэ эмхидэ хүрэһэн байгаа. Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар Советскэ Союзай политика тухай, совет эб найрамдалта шэнэ үүсхэлнүүд тухай буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар Женевэдэхи конференци дээрэ СССР-эй делегациие толгойлогшо В. Л. Исраэлян мэдээсэл хэбэ.

Соёлой һонин

УНТАРШАГҮЙ БЭЛИГЭЙ УРМА

Ц. САМПИЛОВАЙ нэрэмжэтэ уран зурагай музейн залнууд соо республикымнай уран бэлигтэнэй аха захатан болохо РСФСР-эй арадай уран зурааша, М. Глинкын нэрэмжэтэ РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат А. И. Тимин, Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша М. Е. Шестакова гэгшэдэй зохёохы ажалда зорюулагдаһан ехэ выставкэ дэлгээгдэнхэй. Буряад национальна театрые хүгжөөн һалбаруулха хэрэгтэ бүхы наһаяа зорюулһан хүнүүдэй персональна түрүүшын выставкэ үргэн олониитын анхаралые татана.

Республикымнай академическэ театрнуудай сценэ дээрэ урдань табигдаһан, мүнөөшье харуулагдажа байһан 70-аад зүжэгэй эскизүүд тус экспозицида оруулагдаа. Театрально-шэмэглэлгын искусствын, уран зурагай, скульптурын, графикын 1000-аад зохёол музейн 8 зал соо табигдажа, тоогоороошье бэшэ, харин авторнуудай үсэд ехэ хүдэлмэриин хэм хэмжүүрээр гайхуулна.

Алтайн хизаарай Камень хотодо түрэһэн А. И. Тимин Омскын уран зурагай техникумые дүүргээд, Буряад орондо ерэһэн байна. Хотын клубай сценые шэмэглэжэ, түрүүшынгээ алхамуудые тэрэ хээ. Һүүлээрнь Буряадай хүгжэмтэ драмын театрта хүдэлөө. Сэрэгэй алба хэхэ үедөө сэрэгшэдэй клубые шэмэглээ, нютагаа бусажа ерээд, колхозно-совхозно нүүдэл драматическа, ород драматическа театрнуудта, ТЮЗ-дэ хэдэн зүжэгэй шэмэглэл зохёогоо.

1940 он, буряад искусствын түрүүшын декада һаяхан мүндэлһэн хүгжэмтэ-драматическа театртай суг уран зурааша Тиминшье оронойнгоо ниислэл хотодо ехэ шалгалта баряа һэн. «Энхэ-Булад баатар» гэһэн түрүүшын буряад оперые гол түлэб тэрэ шэмэглэһэн байгаа. Богонихон хугасаа соо түйлай ехэ ажал хэхэ ёһотой болоогдоо. Аяар хоёр зуугаад костюмай эскизүүдые зураха хэрэгтэй байгаал! Урданай буряад национальна костюмые урлажа бүтээхэнь өрөө гэжэ мэдээжэ ха юм. Дүршэл ехэтэй мастерайшье түдэгэсэхөөр ушар байдалда Тимин ехэ маргаагүй, үргэһэ нойроо мартан, хүдэлжэ гараа. Дүнгынь гэхэдэ, зүжэгэй образуудые тодоор элирхэйлэлсэһэн хоёр зуугаад костюмай эскизүүд мүндэлжэ, декадын үедэ зүүн зүгэй арадуудай искусствын музейдэ табигдахадаа, бултанай һайшаал, магтаалда хүртөө. Түгэсхэлэй концертын үедэ тодоржо гараһан «илагшадай» тоодо «Известия» газетэ А. И. Тиминиие нэрлээ һэн. Уран зураашада удангүй Ажалай Улаан Тугай орден барюулагдаа... Гурбан жэлэй үнгэрөөд байхада, Тимин дахинаа Москва ошоо. —Станиславскиин ба Немирович-Данченкын нэрэмжэтэ хүгжэмтэ театрта «Мазепын», Москвагай нүүдэл театрта «Борис Годуновой» костюмуудай эскизүүдые зурахаар, И. Моисеевэй хүтэлбэрилдэг дуу, хатарай ансамбльда «Цамай» хубсаһа урлажа үгэхөөр тэрэ уригдаһан байгаа.

1950-яад онуудай һүүл багта тэрэ кинодо хабаяа туршаба. —«Адуушанай дуунда» шэмэглэлыень түхеэржэ, «Алтан гэртэ» костюмуудайнь эскизүүдые тэрэ урлаа. Кино гээшэмнай өөрын ёһо гуримуудаар бүтээгдэдэг зүйл юм бээз, гэбэшье бэлигтэй мастер эндэшье ехэ ядалдаагүй.

1957 ондо «Энхэ-Булад баатарай» геройнууд дахинаа сценэ дээрэ оии болооо. А. И. Тиминэй зохёохы шадабарин улам нарижажа, бүтээлнүүдэйнь поэтическэ шэнжэтэй, гүнзэгы удхатай болоһые анхархаар байгаа. Тэрэнэй нэрэ улам мэдээжэ болоо. Уран зураашадай бүхэсоюзна I съезд дээрэ совет театрай эрхим мастернуудай тоодошье А. И. Тиминиие нэрлэһэн байха.

1959 ондо Буряадай литература болон искусствын II декадын Москвада үнгэргэгдэхэдэ, Тиминэй гурбан ехэ бүтээл — «Игорь тайжа», «Анда нүхэд» гэһэн оперонуудай ба «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэһэн баледэй шэмэглэл олон тоото харагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Тиигээд бэлиг түгэлдэр мастерта РСФСР-эй арадай уран зураашын үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй.

Театрта уран зурааша ямар үүргэ бэелүүлхэ ёһотойб? А. И. Тиминэй зохёохы ажалай жэшээгээр энэ асуудалда дүүрэн харюу үгэжэ болоно. Тэрэ имагтал авторай ремаркые дагажа хүдэлдэг хүн бэшэ. Сценыешье тэрэ юрэл гоёохые оролдодоггүй. Харин автортай, режиссёртой, гүйсэдхэгшэдтэй суг хамта зүжэгэй хубии заяае шиидхэлсэдэг, образыень байгуулалсадаг хүн болоно. Тиимэһээл тэрэнэй урлаһан эскизүүд сагай үнгэрхэдэшье хуушардаггүй, харин нэгэтэ харуулагдаһан зүжэгэй образые хэтын заяанда мүнхэлһэн зүйлнүүд болоно ха юм...

Нэгэтэ хэһэнээ хэзээшье дабтангүй, зүжэг бүхэниие тон өөрсэ маягтайгаар А. И. Тимин шэмэглэдэг. Энээниие гэршэлхын тула «Ангар дүүхэй», «Анда нүхэд» гэһэн хоёр зүжэгэй шэмэглэлые сасуулжа хараад үзэе. «Ангар дүүхэйн» образые бүтээхэдээ, ульгэр домогой, уянгата поэзиин үнгэ шэнжые тэрэ хэрэглээ. Сценын шэмэглэл, артистнарай костюмууд ехэнхидээ урин, уян шэнжэтэйгээр, сэгээн сэнхир үнгэтэйгөөр урлагданхай. Бүхыдөө «Ангар дүүхэйн» шэмэглэл хаанаһаашьеб холоһоо үлэ мэдэг дуулдажа байһан уянга дуу һануулаадхидаг...

«Анда нүхэд» тухай тиигэжэ хэлэхэгүйш. Һайн муу хоёрой, үнэн худал хоёрой хатуу шангатэмсэлые зураглахадаа, хара, улаан, гуулин шара үнгэ будагуудые Тимин хэрэглэһэн байна. Тиигэжэ бэе бэеһээ илгарма ондоо үнгэ будагуудай ашаар зүжэгэй удхые тодолжо, үйлынь хүгжэлтые эршэдхэжэ шадаа...

Зүжэгүүдые шэмэглэхэһээ гадна, уран зурагай, скульптурын жанрнуудта олон һайхан бүтээл тэрэ урлаһан байха. Б. Балдаков, Л. Сахьянова, Л. Линховоин, К. Базарсадаев, Д. Дашиев, Е. Самбуева мэтын буряад сценын хэдэн үеын мастернуудай дүрэ зурагуудые Александр Иванович урлаһан гээшэ. 1958 ондо совет уран зураашадай делегациин бүридэлдэ Монгол орон ошоод ерэхэдээ, тон һонирхолтой этюдүүдые, багахануудӣ дүрэ зурагуудые тэрэ асараа һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай темээр бэшэгдэһэн зурагуудыньшье угаа һонирхолтой. Харин скульптурна бүтээлнүүд тухайнь бүри тодорхойгоор хөөрэхэ ёһотойбди. Тэдэнь тиимэ олон бэшэшье һаа, онсо удха шанартайнууд юм.

Хяагта хотодо — Россиная Монгол ородог байһан хуушанай ехэ тракт дээрэ нэгэниинь оршодог. Ородой түрүүшын аяншалагша эхэнэр М. В. Потанинагай ехэ дүрэ-хүшөө олон зоной анхаралые татажа байдаг. Хурса ухаатай, зориг түгэлдэр эрдэмтын зан абариие уран зурааша тодоор гаргаа бшуу. Харин В. Серовой бюстые бүтээхэдээ, революционерэй хатуу зоригые, нугаршагүй сэдьхэлые тэрэ дамжуулһан байна. Карл Марксын монументальна скульптура бүтээхэдээшье, «Сахьянова» гэһэн миниатюра урлахадаашье, гүйсэдхэхы шадабари ехэтэй скульптор байһанаа А. И. Тимин гэршэлээ. Харин мастерай өөрынь тон ехээр дурладаг, хамаг сэдьхэл бодолыень эзэлдэг театрай шанха сэрой дээрэ өөрынь урлажа бүтээһэн моритой хүнүүд шудхамал тугаа дээрэ үргэжэ, аласай холые зориһоор харагдадаг...

А. И. Тиминэй наһанай нүхэр, эрхим туһалагшань —Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша М. Е. Шестакова искусствада өөрынгөө зүргые жэншэдгүй һайханаар гарганхай. Нилээд олон зүжэг дээрэ тэрэ А. И. Тиминтэй суг хүдэлһэн байха. «Ангар дүүхэй», «Игорь тайжа», «Хун шубуута нуур» гэхэ мэтын ехэ захатануудые шэмэглэхэдэнь, нүхэртөө тэрэ горитой туһаламжа үзүүлээ. Мария Ефимовнагай өөрынь түрүүшын ехэ бүтээл — буряад драмын театрай сценэ дээрэ табигдаһан «Тайшаагай ташуурай» шэмэглэл — харагшадай ба театр шэнжэлэгшэдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө һэн. Тэрэшэлэн, оперно театрай сценэ дээрэ элдэб жэлнүүдтэ табигдаһан «Мэдэгмаашa», «Чио-Чио-Сан», «Дуран тухай домог», «Инаг дуранай түлөө», «Дон-Кихот», «Анна Снегина» гэхэ мэтын зүжэгүүдэй шэмэглэлые М. Е. Шестакова онсо шадабаритайгаар зохёоһон юм. Тэрэнэй урлаһан шэмэглэл, костюмууд арадай заншал гуримуудтай нягта холбоотойшье һаа, тэрээн соогоо өөрсэхэн түхэл шэнжэтэй байжа байдаг. Зурагынь гайхалтай уян нугалбаряараа шалгардаг...

Арадуудай угай түүхые, ёһо заншалнуудые гүнзэгыгөөр шудалха гэжэ тэрэ оролдодог. Арадай ансамбльнуудай костюмуудай диилэнхи олон эскизүүд М. Е. Шестаковагай гараар бүтээгдэһэн байха. Һүүлэй үеын бүтээлнүүд — «Шэнэ сагай шэнжэ», «Бальжин хатан» гэһэн зүжэгүүдэй костюмуудай эскизүүд — илангаяа урагшатайгаар бүтээгдээ гэжэ шэнжэлэгшэдэй тэмдэглэһые зүбшөөхөөр. Зохёохы ажалайнь утын намтарые удхалан хөөрэхэ гэбэл, нилээд олон бүтээлэй түүхые хэлэхэ ушартай болохобди. Тэдэниие бүхы дээрэнь «Хизаар нютагай түүхэһээ», «Дайнай үеын хүнүүд», «Буряад сценын мастернууд», «Хүдөө нютагай ажалшад» гэхэ мэтээр бүлэглэн хубаарилхаар гээшэ ха. «Россин басаган» («Н. К. Крупская»), дуушан Ч. Шанюшкинагай дүрэ зураг, «Буряад хатаршан Т. Е. Гергесовагай дүрэ зураг» гэхэ мэтэнүүдыень эндэ онсолон дурдалтай. Һүүлшынхинь Москвагай Третьяковско галлерейн жасада хадагалагдажа байдаг юм.

Эсэһэн сусаһанаа нэгэтэшье дурдадаггүй, хүнүүдтэшье, өөртөөшье эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг, бэерхүү зан нэгэтэшье гаргадаггүй, түбшэн даруу Мария Ефимовнае хүнүүд хаанашье хүндэлдэг.

Буряадай мэргэжэлтэ искусствын үндэһэ һууриие табилсаһан дүршэл ехэтэ мастернуудай выставкэ олон харагшадай сэдьхэлдэ хэмжээлшэгүй ехэ баяр омогорхолой мэдэрэл түрүүлнэ. Хүн зониие искусствын һайхан бүтээлнүүдээр хүмүүжүүлхэ нангин уялгаяа эдэ хоёр бэлигтэйшүүл жэншэдгүй бэелүүлжэ ябана ха юм.

Ю. ХУДУГУЕВА,
Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

РЕВОЛЮЦИОНЕРЭЙ ДУРАСХААЛДА

Дүлэтэ революционер, большевик, түрүүшын хүдэлмэришэн корреспондент, В. И. Ленинэй дүтын хани нүхэр Иван Васильевич Бабушкинай дурасхаал хэтэдэ мүнхэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1941 оной январиин 18-най Указаар Буряад-Монголой АССР-эй Мысовск город Бабушкинай нэрэмжэтэ болоhон байна. И. В. Бабушкинай дурасхаалые мүнхэлhэн хүшөөнүүд Ленинград, Днепропетровск, Верхоянск, Эрхүү, Улаан-Үдэ, Шэтэ, Бабушкин городуудта бодхоогдонхой. Гайхамшагта революционерэй ажаябадал тухай хөөрэhэн музей Бабушкин хотодо эмхидхэгдэжэ, жэл бүри январь hарада научно-практическа конференцинүүд тэндэ үнгэргэгдэдэг юм.

И. В. Бабушкинай дурасхаалай 80 жэлэй ой январиин 31-дэ гүйсэхэнь. Энэ үдэрые эрхим hайнаар тэмдэглэхын түлөө Бабушкин хотодо бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

— Энэ үдэрые угтуулан 300 хүнэй байха ниитын байра ашаглалгада үгтэбэ,—гэжэ арадай депутадуудай Бабушкинска горгүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Т. Донцов хөөрэнэ. —Тэрэниие барилга-хабсаралгын 397-дохи поездын хүдэлмэришэд бүтээгээ. Үнинэй тогтоhон заншалаараа январиин 25-haa Бабушкинска долоон хоногые үнгэргэхэмнай. Эдэ үдэрнүүдтэ ажалша коллективүүдтэ, дунда hургуулида суута революционер тухай лекцинүүд уншагдаха, хөөрэлдөөнүүд болохо юм. Урид табигдаhан түсэбэй ёhoop бүхы хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэжэ эхилэнхэй. Городой бүхы библиотекэнүүдтэ И. В. Бабушкинда, ородой түрүүшын революцида зорюулагдаhан выставкэнүүд нээгдээ. Музейн хүдэлмэрилэгшэд, «Знание» бүлгэмэй гэшүүд тусхай хэдэн лекцинүүдые бэлдэжэ, ажалша коллективүүдтэ, мүн радиогооршье уншана. Энэ долоон хоногой түгэсхэлдэ И. В. Бабушкинай дурасхаалда зорюулагдаhан научно-практическа конференци үнгэргэгдэхэ юм.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

ХЭДЭН МУЗЕЙ НЭЭГДЭХЭНЬ

Буряад орондомнай гүрэнэй 13, ниитын 42, hургуулиин 100 гаран музей тоологдоно. Эдэ музейнүүд түүхын ехэ удха шанартай юм. Ямаршье ниитын музей эмхидхэхынгээ урда тээ бэдэрэлгын олон жэлэй хүдэлмэри ябуулагдадаг гээшэ. Энэ хэрэгтэ hургуулиин hурагшад сэгнэшэгүй ехэ хубитала оруулдаг юм. Республикымнай ниитын музейнүүдэй олонхинь hургуулиин музейнүүдhээ эхи абаhан байна бшуу. Тиимэhээ hургуулиин музейнүүдые олоор байгуулха, тэдэнэй жасада ороhон зүйлнүүдые гамтайгаар хадагалха, мүн шэнэ материалнуудые оложо нэмээхэ шухала гэжэ эндэ hаяхан үнгэргэгдэhэн hургуулиин музейнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй семинар дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Тэрэниие республикын музейнүүдэй нэгэдэл эдир аяншалагшадай республиканска станцитай суг эмхидхэhэн байна. Мүнөө бии байгаа музейнүүдэй экспозицинуудые hэльбэн шэнэлхэ тухай асуудалда олохон үгэ хэлэгшэд анхаралаа хандуулаа. Энэ хэрэгтэнь музейнүүдэй нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд туhа хүргэлсэхэ гэжэ хэлсэhэн байна.

Арбан хоёрдохи табан жэлдэ республикадамнай ниитын үшөө хэдэн музей нээгдэхэнь. Жэшээлхэдэ, Бэшүүр hууринда С. Ю. Широких-Полянскиин музей. Буряад орондо Совет засагай түлөө дүлэтэ тэмсэгшэ тухай Бэшүүрэй дунда hургуулиин hурагшад олон материалнуудые суглуулаа. Тэдэнь hүүлэй үедэ олоной hонирхол үүсхэнэ. Тиимэhээ hурагшадай оролдолгоор сугларhан материалнууд мүнөө музейн фондо бүридхүүлэн оруулагдажа байна.

Республика соогоо суурхаhан нэгэ музей Зэдын районой Зэлтэрэ hууринда бии. Энэ хадаа Советскэ Союзай маршал К. К. Рокоссовскиин музей-байшан. hаяын жэлнүүдтэ тэрээндэ залгалаа гэр баригдажа, досоонь хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей нээгдэхээр хараалагдана. Тэрэшэлэн Хэжэнгэ hууринда, Загарай посёлогто районно шэнэ музейнүүд эмхидхэгдэхэ. Тэдэнэй жасада оруулагдаха зүйлнүүд сугларжа байнхай. Районойнгоо түүхэдэ гү, али хизаар нютагтаа хабаатай материалнуудые суглуулха, бэдэрхэ, хэрэгтэ эдэ районуудай ажалшад туhалха бээз гэжэ найданабди. Музейнүүдые бүгэдын хүсөөр эмхидхэел гэжэ уряалнабди.

И. КЛИНОВСКАЯ,
музейнүүдэй нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ.

ДҮЙ ДҮРШЭЛ ХАЛАН АБАНА

Улаан-Үдын кондитерска фабрикын конфетэ, карамельнүүдые хэдэг цехүүдтэ аха дүү Монголой Арадай Республикаhаа үйлэдбэриин дүршэлтэй танилсахаяа залуу басагад ерэнхэй. Эдэнэрэй хүдэлжэ байхые харахада, аалин, дүршэл багатайнь абаhаар ойлгогдоно. Гэбэшье эдэнэр амтата эдеэ бэлдэхэдээ, ехэ оролдоно.

— Байгша ондо Улаан-Үдэ ерэhэн 52 басагад жэлэй дүүрэхэдэ кондитерай мэргэжэлтэй болоод, нютагтаа бусаха юм. Мүнөө эдэнэр лекци шагнана, үйлэдбэритэй танилсана, дүй дүршэл халан абахын түлөө цехүүдтэ хүдэлнэ,— гэжэ тус бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ, фабрикын үнинэй коммунист В. М. Маланова хөөрэнэ.

Залуу басагад Улаан-Үдэ ерэжэ hураха эрхэдэ хүртэхын түлөө Улаан-Баатар хотодо тусхай конкурс гараа юм. Конкурсдо ганса ниислэлэй бэшэ, мүн аймагуудай түлөөлэгшэд хабаяа туршаа hэн. Залуу мэргэжэлтэд Монголой Арадай Республикын аймагуудай кондитерска фабрикануудта хүдэлхөөр эльгээгдэхэ юм.

Т. БАДМАИН.

ШЭНЭ hУРГУУЛИ

Гусиноозерск хотодо hургуулиин шэнэ байшан ашаглалгада тушаагдаба. Набережна тосхоной хүн зон үхибүүдэйнгээ өөрын hургуулитай болоhондо баясаба. Тосхоной hурагшад урдандаа городой бусад hургуулинуудта хэдэн километр ябажа hурадаг байhан haa, мүнөө гоё hайхан, hаруул классуудта оробо.

Гусиноозерскын зургаадахи энэ шэнэ hургуулида Набережна тосхоной 464 hурагшад hуралсалаа үргэлжэлүүлбэ.

«Бурятмежколхозстрой» трестын Сэлэнгын оньhожоруулагдамал-нүүдэл колоннын барилгашад тус hургуулиин багшанарта шэнэ байшангай түлхюур түрэлхид, hурагшадай нэрьемэ альга ташалган доро уржадэр барюулба.

С. ДАМДИНОВ.

АМТАН ХҮБЭРИГҮҮД

Хори hууринда хилээмэнэй завод hаяхан хүдэлжэ эхилбэ. Энэ шэнэ завод сүүдхэдээ 17,9 тонно гурилаар хилээмэнэй элдэб продукци гаргадаг байха.

«Бурятцелинстрой» трестын 335-дахи оньhожоруулагдамал нүүдэл колонно энэ заводые барижа, ашаглалгада тушаагаа юм. Элдэб түхеэрэлгэнүүдыень «Роскоопмонтаж» трестын В. Н. Мирошниченкын толгойлдог участок тааруулан зохёогоо.

Шэнэ заводой түрүүшын продукци эрхим, амтаар hайн гэжэ сэгнэгдэбэ. Шэнэ завод районой бүхы хүн зониие амтан хүбэригүүдээр хангажа эхилбэ.

Манай корр.

АЖАЛША БҮЛЫН БАЯР

Хандагатайн леспромхозой Соёлой ордон соо болоhон юрэ бусын үдэшэ тосхоной ажалшадые hонирхуулба. Ушарынь хэлэхэдэ, предприятиин дээрээ хамтадань 200 жэл хүдэлhэн Коллеговтэнэй ажалша бүлэдэ энэ үдэшэ зорюулагдаа ха юм.

Коммунист партизан ябаhан Иван Тимофеевич Коллегов граждан дайнай hүүлээр гэр бүлөөрөө Новоильинск тосхон зөөжэ ерэhэн байгаа. Тиихэдэ эндэ леспромхоз hаял бии боложо байба. И. Т. Коллегов паровозой машинистын ажалда орожо, бэлэдхэгдэhэн модо ойhoo шэрэжэ эхилээ юм.

Иван Тимофеевич Юлия Ивановна хоёр үнэр баян айлайхи юм. Тэдэнэр табан хүбүүтэй, нэгэ басагатай. Ехэ Алексей хүбүүниинь эсэгэеэ дахан, түмэр харгыгаар модо шэрэхэ машинистын мэргэжэлтэй болонхой. Хоёрдохи Владимир хүбүүниинь машинистын туhалагшаар хүдэлжэ эхилhэн байгаа. Тэрэнэй арбан юhэтэй боложо ябахада, Сталинградай фронтhоо «эсэгэтнай баатарай үхэлөөр наhа бараба» гэhэн гашуудалта мэдээсэл абтаа бэлэй.

...Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн дүүрэбэ. Тиихэдэ Коллеговтэнэй үхибүүд — Лида, Борис, Евгений, Виктор — леспромхозой элдэб ажал хүдэлмэри хэдэг байба. Мүнөө Коллеговтэнэй хоёрдохи үеын бүлынхид леспромхоздоо эхэ, эсэгынгээ ажалайнь намтар үргэлжэлүүлжэ ябана ха юм.

Энэ үдэшэ Коллеговтэнэй бүлынхидэй хойно хойноhoo hубарилдан Соёлой ордоной ендэр дээрэ гарахада, тосхонойнь хүн зон тэдэниие хүндэмүүшэ ёhoop, альга ташалгаар угтаба. Коллеговтэнэй гэр бүлэдэ жолоошон, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, операторнууд, түмэр замшан мэргэжэлтэд бии. Мүнөө профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Борис Коллегов леспромхоздо 25 жэлэй туршада хүдэлнэ. Харин 40 жэлдэ тус предприятида хүдэлжэ ябаhан Алексей Иванович ахань hүүлшын түсэбтэ гурбан табан жэлэй ударник, поссоведэй депутат юм.

Коллеговтэнэй гэр бүлынхид арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй хоёр hарын түсэбые болзорhoонь урид, КПСС-эй XXVII съездын нээгдэхэ үдэр дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлhэн байна.

Н. ОРЛОВ.

Сэлэнгинскын Пионернүүдэй байшанда hонирхолтой кружогууд болон секцинүүд олон юм. Эдир түймэр сэрэгшэдай кружогые хүтэлбэрилэгшэ Людмила Васильевна Михайлова ходоо шэнэ юумэн тухай hонирхолтойгоор хөөрэдэг, харуулжа үгэдэг бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. В. Михайлова эдиршүүлэй дунда.

В. ПЛУТТЫН фото.

ХАЛУУН ДОЙБОД ДЭЭГҮҮР...

Эрэшүүлэй дунда шатараар РСФСР-эй чемпионадай тоосоогоор Сибирь ба Алас-Дурна зүгэй мүрысөөн Буряадай хүдөө ажахын институдай актова зал соо эхилбэ. Мүрысөөндэ 44 хүн хабаадана. Тэдэнэр швейцарска гуримаар 11 тур наадаха юм.

Үдэрэй 3 час багта хүдөө ажахын институдай актова зал соо шатаршад сугларжа, республикын спорткомитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. П. Кондаков мүрысөөе нээбэ. Холо, ойроhoo ерэhэн суутайшье, мэдэгдээгүйшье шатаршадые Буряадай АССР-эй шатарай федерациин түрүүлэгшын орлогшо Б. О. Мунков халуунаар амаршалжа, амжалта, илалта түйлахыень хүсөө. Ахамад судьягаар томилогдоhон бүхэсоюзна категориин судья М. И. Гамбургын мүрысөөнэй дүрим ба гуримуудтай спортсменүүдые танилсуулhанайнь hүүлээр жэээрэб таталга дүүрэжэ, түрүүшын тур эхилшэбэ.

Хорёод область, хизаар болон автономито республикаhаа сугларhан спортын 1 мастер, 4 нэгэдэхи разрядтайшуул, 39 спортын мастерта кандидат үсэд нэтэрүү тулалдаанда хамсыгаа шуужа оробо.

Манай республикаhаа 8-дахи ДЮСШ-гай ахалагша тренер А. Шагжиев Гусиноозерскын шахтер И. Елсуков хоёр энэ хүндэтэй нааданда хабаадана. Түрүүшын нааданда И. Елсуков Тюмениин мастерта кандидат В. Артамоновтой наадаа. Эхинhээ яhала hайн байдалтай болоhон Елсуков хоёр хүбүүгээр үлүү болоод, сагаанаар наадагшын ноёндо hанагдаагүй добтолго хэжэ, бүри тухашаруулба. Нүгөөдэнь арай гэжэ добтолгоhoo гарабашье, нэгэ бодоёо алдажа, Елсуков шүүбэ.

Харин А. Шагжиев Тувын мастерта кандидат Ч. Оюунтай үсэд нэтэрүүгээр наадаба. Тэсэмгэйшэг, булгуу наадач соогуур нэгэ хүбүүгээ алдаhан А. Шагжиев саашадаа хэдэн муушаг ябадал хэжэ, шүүгдэхэ баатай болобо.

Айлшадай дундаhаа хэнэйнь тусгаар hайн бэлэдхэлтэй байhан тухай хэлэхэнь эртэ юм бээз. Гэбэшье, Эрхүүгэй областиин залуу шатаршан А. Щелк, Владивосток хотоhoo ерэhэн мастерта кандидат Б. Казак гэгшые нааданай шанга охин соо нэгэ «амяар» шүүжэрхёо.

Аяар холын Камчаткаhаа ерэhэн спортын мастер В. Куксовай наадахада, сугларагшад анхаралаа ехээр хандуулна. Гэбэшье, харагр наадаhан Хабаровск хотын залуу шатаршан Д. Лабунский Петровой гэхэ гү, али алдаршаhан нэрээрээ ородой хамгаалалта гэгдэдэг дебют шадамараар хэрэглэжэ, шанга тулалдаан болобо. hүүлэй hүүлдэ Куксов арай шамай булижа гараба. Залуугай омогоор түргэдөөгүй haa, Лабунский бэрхэ мастерые нилээдгүй мэгдэхээхэ байгаа гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно.

Р-Ц. ЛХАМАЕВ.

ХААНА, ЮУН БОЛОХОБ?

△ «Труд» бүлгэмэй спортсменүүдэй дунда ГТО-гой үбэлэй зүйлнүүдээр нормо тушаалгын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхэ. Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй сагаалса мэргэлэгшэдэй тир соо командаараа түрүү hүүри эзэлхын түлөө мүрысөөн болоно. Тиихэдэ Дээдэ Онгостойн санын баазада эрэшүүл, эхэнэрнүүд, эдиршүүл санаар урилдаха юм. Энэ мүрысөөнүүд үдэрэй 11 часhaa эхилхээр хараалагдана. Мүн Спортын ордоной бага зал соонь эдиршүүлэй дунда самбо барилдаагаар «Труд» бүлгэмэй түрүү hүүри эзэлхын түлөө мүрысөөн болохо юм.

△ Буряадай хүдөө ажахын институдай актова зал соо шатараар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын хубиин түрүү hүүриин түлөө тулалдаанууд үргэлжэлүүлэгдэхэ.

△ «Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ гредприяти, эмхи зургаануудай командануудай дунда футболоор наадан үнгэргэгдэнэ. Мүн иимэ наадан эдиршүүлэй дунда болохоор хараалагдаба.

△ Авиационно заводой «Забайкалец» клубай санын баазада санаар урилдалгын нээмэл мүрысөөн үдэрэй 11 часhaa эхилхэ юм.

△ Энээнhээ гадна үдэшын найман часhaa Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, «Спартак» бүлгэмэй, «Забайкалец» клубай стадионууд дээрэ конькигаар сэнгэхэ дуратайшуулай суглархада болохо.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Январиин 26-haa февралиин 2 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 26.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Пионери». 10.20 — «Спортлотогой» 4-дэхи тираж. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.00 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.30—«Аяншалагшадай клуб». 13.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.00 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.00—Конькигаар урилдалгаар Европын чемпионат. Эрэшүүл. 15.45 — «Ном уншаха дуратайшуулай анхаралда». 16.30 — Совет композиторнуудай фортепианна хүгжэм. 16.55 — Совет газар дээрэ уулзалга. 17.10 — «Снегурочка» —уран hайханай фильм. 19.00 —Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 — Киноафиша. 20.45 — «Дуун-85-ын» түгэсхэлэй концерт. 22.00 — «Время». 22.35 — Түгэсхэлэй концертын үргэлжэлэл. 00.10 — Киноочерк. 00.35 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.25—«Ород хэлэн». 13.05 — «И это все о нем» — 6-дахи сери. 14.15—«Москва — Вашингтон». Хоёр талын хабаадалгатай дамжуулга. Кардиологиин талаар совет ба американ эрдэмтэдэй түйлалтанууд тухай». 16.15—

ПОНЕДЕЛЬНИК, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.50 — «Ночное происшествие» — уран hайханай фильм. 11.20—И. Стравинский. «Петрушка» баледэй хүгжэм. 11.55—Баримтата фильм. 12.15—Шэнэ hонин (12.20 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ hонин. 15.50 — «80-яад оной коммунистнууд» — баримтата фильм. 16.50 — «Эжын hургуули». 17.25—П. И. Чайковский. «Москва. Кантата».

Улаан-Үдэ. 17.55—Киноочерк. 18.15—Хотын дээдэ hургуулинуудай отличнигуудай соведэй заседани.

Москва. 18.55 — Мультфильмнүүд. 19.15—Хүн автомадаар хангагданхай үйлэдбэриин эрхэ байдалда. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.05—«Байгал»—мэдээсэлэй программа. 20.25—«Илалтын туг тухай хөөрөөн» киноочерк.

Москва. 20.35—«Театр ба үе саг». 22.00—«Время». 22.35 — «Милый друг»—3 серитэй уран hайханай фильм. 1-дэхи сери. (Франци). 00.05—«Эрдэм ухаан ба техникэ». 00.15—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.30, 10.30—Түүхэ. 8-дахи класс. 10.00—«Ород хэлэн». 11.00 — Обществоведени. 11.30—Баримтата фильм. 11.40, 12.40—Түүхэ. 6-дахи класс. 12.10—«Шатарай hургуули». 13.10—Ф. М. Достоевский. «Преступление и наказание». 13.50 — «Багшада—хүгжэмэй хэшээл». 14.45—Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. 15.15—Я. Райнисай шүлэгүүд. 16.10—Шэнэ hонин. 17.55—«Дохёогоо үгыт, горнистнууд!». 18.25 —

ВТОРНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 — «Долоон хоногой спорт». 10.05—«Театр ба үе саг». 11.30 — Баримтата фильм. 11.50—Шэнэ hонин (11.55 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ hонин. 15.50—Баримтата фильм. 16.15—«М. Е. Салтыков-Щедринэй театр». 17.15 — «Электронико болон бидэ». 17.45—Хореографическа «Улыбка» ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 18.15—Шэнэ hонин (буряадаар). 18.25—«Саяан» программа.

Москва. 19.10 — «Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хорихын түлөө». СССР-эй Медицинскэ эрдэмэй академиин академик Г. И. Сидоренкотэй хөөрэлдөөн.

Улаан-Үдэ. 19.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.05—«КПСС-эй XXVII съездые угтуулан». Казахай ССР-эй телевидениин программа. 22.00 — «Время». 22.35 — «Милый друг» — 2-дохи сери. 23.55—«Жизнь и деяния Федора Каржавина» — баримтата фильм. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.45, 10.40—Түүхэ. 5-дахи класс. 10.10, 13.30 — Француз хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай hурагшадта. Гоё hайханиие ойлгожо hураха. 11.35, 12.40—Совет гүрэнэй ба хуулиин үндэhэ hүүри. 8-дахи класс. 12.05—«Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.10 — Байгаали шэнжэлгэ. 2-дохи класс. 14.00 —П. П. Бажовой ажаябадал ба зохёохы ажал ябуулга тухай. 14.55 — МХАТ-ай студи-hургуулида залуу актернуудые яажа бэлдэдэг тухай. 16.15 — Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 17.55 — Түймэр сараха темэдэ хөөрэлдөөн.

Москва. 18.15 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Друг или враг?»—киноочерк. 19.20—Хүгжэмтэ забhарлалга.

Москва. 19.25 — «Долоон хоногой спорт».

СРЕДА, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 — «Дохёогоо үгыт, горнистнууд!». 10.15 — «Аяншалагшадай клуб». 11.15 — Тбилисидэ залуушуулай зүжэгүүдэй бүхэсоюзна II фестиваль. 12.05 — Шэнэ hонин. (12.10 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ hонин. 15.50—Баримтата фильм. 16.50—«М. Е. Салтыков-Щедринэй театр». 17.00—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 18.00—Концерт.

Улаан-Үдэ. 18.15 — Городой hургуулинуудай болон СПТУ-нуудай hурагшад барилгын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаха.

Москва. 19.15 — «Хэлэhэн үгэеэ хэрэгээрээ баталха». 19.45 —«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.20 —« Эб найрамдал ба залуушуул». 21.00 — Фигурна hолжоролгоор Европын чемпионат. Хоёр хоёроороо hолжоролго. 22.00—«Время». 22.35—«Милый друг». 3-дахи сери. 24.00 — «Арфын абяан зэдэлнэ». 00.15—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35—«Информатикын болон тоолон тодорхойлхо техникын үндэhэ hүүри». 10.05, 13.30 — Немец хэлэн. 11.05—Астрономи. 11.35, 12.40—Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 12.05 — Түрэлхидтэ тележурнал. 13.10 — Ботаника. 6-дахи класс. 14.00 — Гоё hайханиие ойлгожо hураха. 14.30—Р. Бернс. Ажаябадалайнь ба зохёохы ажал ябуулгынь хуудаhанууд. 15.30—«Гэр бүлын ажабайдалай ёhо дүрим». 16.00—Шэнэ hонин.

Москва. 18.15 — КПСС-эй XXVII съездын делегат, Волгоградска областиин Жирновско районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой директор Н. И. Жданов тухай очерк. 18.40—«Хүхюун стартнууд».

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Таанадта, агитаторнууд болон полит-

ЧЕТВЕРГ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 10.20 — Штраусай хүгжэм. 11.05—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.05 — Шэнэ hонин. (12.10—хүрэтэр). 15.30—Шэнэ hонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.55 — «Ромэн Роллан. Дурсалгануудhaa...».

Улаан-Үдэ. 17.50 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.05 — «Байгал»—мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.30 — «Мүнөөнэй дэлхэй ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн». 19.00—«...16 хүрэтэр ба тэрээнhээ дээшэ наhатайшуулда». 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхаха ба социально асуудалнуудые шиидхэхэ талаар Томско областиин партийна ба совет эмхи зургаануудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай. 20.50 — Боксоор уласхоорондын уулзалга. СССР-эй ба США-гай суглуулагдамал команданууд. 22.00—«Время». 22.35 — «Страницы советского искусства. Литература и театр». 2-дохи фильм. 23.50—С. Прокофьев. Оркестртэй хамта фортепьяно дээрэ наадагдаха 5-дахи номерой концерт. 00.15—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Н. А. Некрасов. «Размышления у парадного подъезда». 10.05, 14.00 — Испан хэлэн. 11.05 — А. Блок. «Двенадцать». 11.35, 12.40 — Физикэ. 9-дэхи класс. 12.05 — «Эжын hургуули». 13.10 — Хүгжэм. 4-дэхи класс. 14.40 — Байгаали шэнжэлгэ. 3-дахи класс. 14.30 — «Свой среди чужих, чужой среди своих»—уран hайханай фильм. 16.05 — Шэнэ hонин. 17.50 — Белоруссиин Гүрэнэй академическэ арадай хоорой концерт.

Улаан-Үдэ. 18.30 — Оёдолой

ПЯТНИЦА, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — «Хүхюун стартнууд». 10.30 — «Никто не хотел умирать»—уран hайханай фильм. 12.10 — Шэнэ hонин. (12.15—хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ hонин. 15.50 — Баримтата фильм. 16.10 — «Ород хэлэн». 16.40—«Шатарай hургуули». 17.10 — «Эрмитаж». Эртэ урдын Грециин искусство». 17.50 — Үхибүүдтэ фильм. «Джульбарс». 19.00 — Калинин хотын телевизор харагшадай асуудалнуудта политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетов харюусаха. 19.40 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 19.55 — Шэнэ hонин (буряадаар). 20.05 — Буряад хэлэнэй хэшээл. 20.20 — КПСС-эй ЦК-гай проектнүүдые зүбшэн хэлсэнэбди. 20.55 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 21.15 — Фигурна hолжоролгоор Европын чемпионат. Эхэнэрнүүд. 22.00 — «Время». 22.35 — «Хүхюун залуушуул». 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Телевизор харагшадай анхаралда.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Географи. 8-дахи класс. 10.05, 11.45 — Англи хэлэн. 11.05 —СПТУ-гай hурагшадта. Юрэнхы биологи. 11.35, 12.40 — Географи. 5-дахи класс. 12.05 — П. Тычинын шүлэгүүд. 13.10 — Түүхэ. 7-дохи класс. 13.40 — Зоологи. 7-дохи класс. 14.05—Баримтата фильм. 14.15 — «Мэдэхэ, шадаха бай». 15.15—«Ородой искусство». 16.05 — Шэнэ hонин.

СУББОТО, ФЕВРАЛИИН 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45—Баримтата фильм. 10.05 — Түрэлхидтэ тележурнал. 10.35 — «АБВГД-ейка...». 11.05 — «Элүүр энхэ байлга». 11.50—Хатарай программа. Венгриhээ дамжуулагдаха. 12.20 — «Бидэ хайшан гэжэ амарнабибди». 13.05 — Юрий Антонов дуулаха. 13.30 — «Москвичка». 14.40 — «Бултанда ба хүн бүхэндэ». 15.10 — Домоткановай музей. 15.35 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 15.50 — «Остаюсь с вами»—уран hайханай фильм. 16.55—«Ан амитадай аймагта». 17.55 — Поэтическэ антологи. Николай Асеев. 18.10 — Фигурна hолжоролгоор Европын чемпионат. Эрэшүүл. 19.00 — «Вселенная — отечество землян»—баримтата фильм. 19.30 — Мультфильм. 19.40—А. Вознесенскиин шүлэгүүд дээрэ найруулагдаhан дуунууд. 20.45 — «Любимая женщина механика Гаврилова» — уран hайханай фильм. 22.00 —«Время». 22.30 — «Субботын үдэшэ». «Детектив». 23.35 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Динамо» (Ригэ). 00.15 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — «Пионери». 9.30 — Ритмическэ гимнастика. 10.00 — «Үглөөнэй почто». 10.30 — «Манай саад». 11.00 — РСФСР-эй Гүрэнэй духовой оркестр наадаха. 11.35 — Баримтата фильм. 11.55 — Бултанда зорюулагдаhан стадион. 12.25 — «Наследники». 5 серитэй уран hайханай фильм. 1-дэхи сери. 13.30 — Ф. Шопен. Оркестртэй хамта фортепьяно дээрэ

ВОСКРЕСЕНИ, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — Ритмическэ гимнастика. 10.15 — Баримтата фильм. 10.25 — «Спортлотогой» 5-дахи тираж. 10.35 — «Будильник». 11.05 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.05 — «Үглөөнэй почто». 13.35 — «Аяншалагшадай клуб». 13.35 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.05 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.05 — «Совет газар дээрэ уулзалга». 15.20 — Баримтата фильм. 15.40 — Уран зохёолой альманах. 16.45 — «Сэсэгүүд танай гэртэ». 17.05 — Фортепианна хүгжэмэй концерт. 18.00 — «Таанад энээниие хэжэ шадахат». 18.45—Мультфильмнүүд. 19.20 —Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.05—Фигурна hолжоролгоор Европын чемпионат. 21.15 — «Спасибо, музыка, спасибо» — киноконцерт. 22.00 — «Время». 22.35 — СССР-эй арадай артист Н. Черкасов. 23.30 — В. В. Андреевэй нэрэмжэтэ VII конкурс-харалгын лауреадуудай концерт. 23.55 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». 9.20 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 9.50 — Баримтата фильм. 10.05 — Д. Шостакович. «5-дахи симфони». 10.55 — Таджигай ССР-эй телевидениин программа. 12.00 — «Зурагууд юун тухай хөөрэнэб». 12.20 — «Ород хэлэн». 12.50 — «Наследники». 2-дохи сери. 14.00 —

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи **хуудаhанда.** «КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, ВЦСПС-тэ болон ВЛКСМ-эй ЦК-да» — ТАСС-ай материал.

Хоёрдохи **хуудаhанда.** «Түсэбтэ табан жэлэй габшагай дүнгүүд» — ТАСС-ай материал.

Гурбадахи **хуудаhанда.** «hургуулиин реформые бэелүүлнэбди». «hурагшадай бригаданууд подрядаар хүдэлнэ»— Л. Сидоровагай статья. «Хилын саанаhаа» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүдhээ.

Дүрбэдэхи **хуудаhанда.** «Эрхэ түлөөлэлгэтэй haa» — А. Праведниковай корреспонденци.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-96, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-02324. Зказ № 22. Индекс 04609.